Husain Abdul Sattar

OSNOVI KLASIČNOG ARAPSKOG JEZIKA I

Uvod u tvorbu riječi — *sarf* (الصَّرْفُ)

Sadržaj

1 Mapa arapskog jezika **5**

2 Uvod u arapske riječi **8**

3 Glagol prošlog vremena (اَلْفِعْلُ الْمَاضِي) **11**

4 Glagol sadašnjeg vremena (اَلْفِعْلُ الْمُضَارِعُ) **16**

5 Glagol sadašnjeg vremena u stanju *raf‘* (رَفْعٌ) **21**

6 Glagol sadašnjeg vremena u stanju *nasb* (نَصْبٌ) **24**

7 Glagol sadašnjeg vremena u stanju *džezm* (جَزْمٌ) **28**

8 *Pojačani oblik* (اَلتَّأْكِيدُ) **32**

9 *Imperativ* (اَلْأَمْرُ) **34**

10 *Zabrana* (اَلنَّهْيُ) **40**

11 *Particip aktivni* (اِسْمُ الْفَاعِلِ) **44**

12 *Particip pasivni* (اِسْمُ الْمَفْعُولِ) **50**

13 *Imenica mjesta i vremena* (اِسْمُ الظَّرْفِ) **53**

14 *Imenica oruđa* (اِسْمُ الْآلَتِ) **56**

15 *Superlativ* (اِسْمُ التَّفْضِيلِ) **58**

16 Šest razreda I glagolske vrste **61**

Dodaci **68**

Predgovor prvom izdanju na engleskom jeziku

Sva hvala pripada Allahu (ﷻ), Tvorcu svemira. Neka su mir i milost na Njegovog posljednjeg plemenitog poslanika, Muhammeda (ﷺ).

Tradicionalno, učenici sakralnog islamskog znanja bi počinjali učeći temelje konjugacije glagola arapskog jezika. Svaka pojedinačna lekcija je savlađivana u potpunosti prije nego što bi učitelj dozvolio prelazak na narednu lekciju. Nakon usavršavanja svih lekcija, studenti bi se usredsređivali na osnove arapske gramatike.

Ja sam bio blagoslovljen da pohađam vjersku školu u Pakistanu koja još uvijek primjenjuje tradicionalne metode. Moji nastavnici su učili pred iskrenim učiteljima, a i sami su bili sličnog kova. Vodili su svoje učenike, korak po korak, duž staze utabane četrnaesto-vjekovnim učenjaštvom. Iako sam bio u mogućnosti da provedem samo nekoliko godina u društvu takvih vodiča, moj napredak je bio ubrzan. Takva je sudbina otpatka bačenog u tok brze, drevne rijeke.

Malo je udžbenika arapskog na engleskom jeziku koji su rađeni u skladu sa tradicionalnom islamskom obrazovnom metodologijom. U ovoj knjizi, ja sam preplitanjem bilješki i resursa mojih učitelja dao pregled arapske konjugacije glagola i deklinacije imenica. Inša Allah (ako Bog da), budući tomovi će biti posvećeni ostalim principima klasične arapske gramatike.

Ono od čega strahujem je da sam u ovom radu zaprljao čisti lanac. Moji učitelji su žrtvovali svoje živote, zdravlje i porodice da bi se usavršili u datim disciplinama. Dozvoljeno mi je bilo da boravim i ubiram plodove iz njihovih prostranih vrtova uprkos mojim očiglednim nedostacima i pomanjkanju posvećenosti. Takva je milost učitelja prema studentu. Molim Uzvišenog Allaha da pređe preko ove zadnje karike i da dozvoli tragaču da se okoristi posvećenošću velikih učenjaka iz prošlosti. Molim vas da se pomolite za mene, moje učitelje i sve one koji su prenosili ovu tradiciju sa koljena na koljeno.

Sluga učenjaka
Husain Abdul Satar
Safar 1423 — April 2002

Lekcija 1

Mapa arapskog jezika

Slika 1.1 predstavlja mapu arapskog jezika. Ovaj grafik daje pregled našeg zadatka i uspostavlja okvir za buduće učenje.

Princip 1.1

Termin *artikulacija* (لَفْظٌ)[1] se odnosi na sve riječi koje proizvodi jezik. *Artikulacije* (لَفْظٌ) se dijele na (1) riječi koje su *smislene* (مَوْضُوعٌ) i (2) riječi koje su *besmislene* (مُهْمَلٌ). *Smislene* (مَوْضُوعٌ) artikulacije imaju utvrđena podrazumijevana značenja. Na primjer, arapska riječ *kitab* (كِتَابٌ) znači „knjiga". Sa druge strane, *besmislene* (مُهْمَلٌ) artikulacije nemaju utvrđenog značenja. Pogledajmo kao primjer riječ „Pepsi". Izgovorena petsto godina unazad, prije pronalaska ovog danas poznatog pića, ova riječ ne bi imala nikakvo značenje.

Princip 1.2

Smislene (مَوْضُوعٌ) artikulacije se mogu dalje podijeliti na: (1) *jednočlane* (مُفْرَدٌ) i (2) *višečlane* (مُرَكَّبٌ). Ako se artikulacija sastoji iz jedne riječi zove se *jednočlana* (مُفْرَدٌ); dok, ako je sastavljena od više od jedne riječi, zove se *višečlana* (مُرَكَّبٌ). Na primjer, riječ *kitab* (كِتَابٌ) je jednočlana, dok je fraza *Rasulullah* (رَسُولُ اللّٰهِ)[2], koja je sastavljena od dvije riječi, *višečlana* (مُرَكَّبٌ).

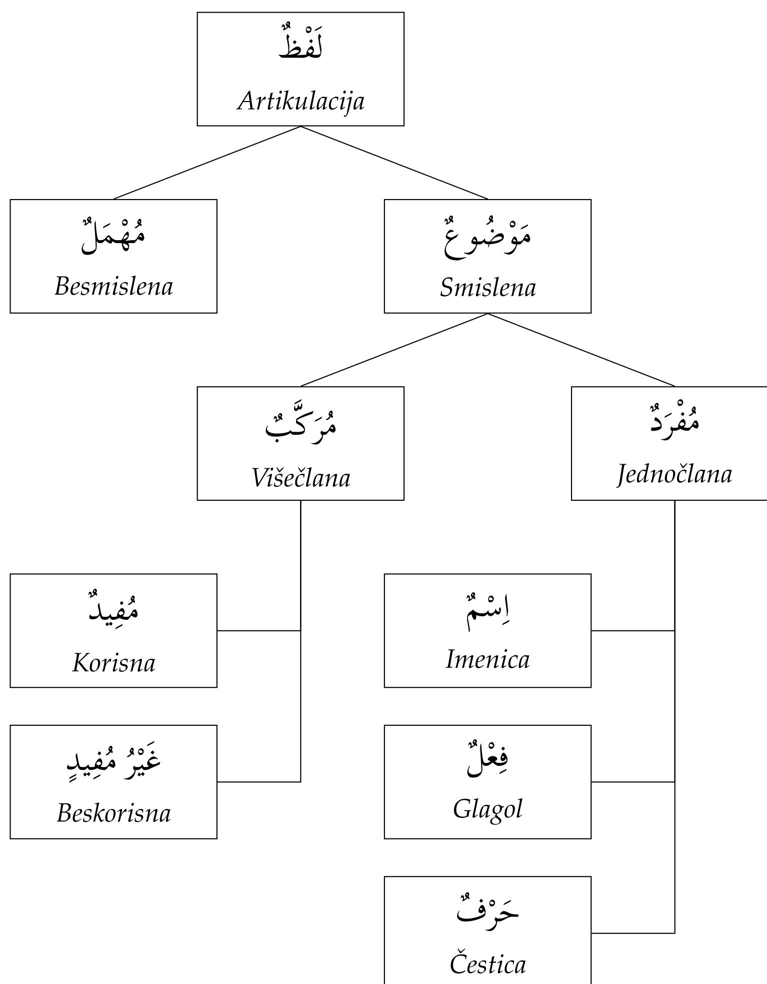
Princip 1.3

Sve *jednočlane* (مُفْرَدٌ) riječi se mogu svrstati u jedan od tri tipa:

1. *imenica* (اِسْمٌ)

[1] *Lafz* (لَفْظٌ) je izveden iz glagolske imenice „baciti". Arapski gramatičari koriste ovaj termin za artikulacije zato što prilikom govora „bacamo" zvuke sa jezika.

[2] رَسُولُ اللّٰهِ znači, „Allahov Poslanik".

Slika 1.1: Mapa arapskog jezika

2. *glagol* (فِعْلٌ)

3. *čestica* (حَرْفٌ)

Drugačije rečeno, svaka riječ iz arapskog rječnika pada u jednu od ove tri kategorije.

Princip 1.4

Višečlane (مُرَكَّبٌ) artikulacije se sastoje od dvije ili više riječi. Takve kombinacije su ili *korisne* (مُفِيدٌ) ili *beskorisne* (غَيْرُ مُفِيدٍ). *Korisne* (مُفِيدٌ) grupe riječi iskazuju nepotpune ideje i zajedno se uvezuju tako da formiraju frazu[3], ili nepotpunu rečenicu.

Ovaj tom se bavi *jednočlanim* (مُفْرَدٌ) riječima sa naglaskom na konjugaciji glagola i deklinaciji imenica.

[3]*Fraza* se definiše kao dvije ili više riječi koje formiraju sintaksni sklop koji je manji od potpune rečenice.

Lekcija 2

Uvod u arapske riječi

Princip 2.1

Arapski alfabet se sastoji od dvadeset i devet slova i tri kratka vokala (*slika 2.1*). Ovaj udžbenik podrazumijeva da je čitalac upoznat sa alfabetom i kratkim vokalima.

Princip 2.2

Većina arapskih riječi se formira iz tri korijenska slova. Ova tri slova se povezuju u korijen i dobijaju značenje. Na primjer, korijenska slova ك-ت-ب (*čitati s desna u lijevo*) imaju značenje „pisati”.

Princip 2.3

Slova ف-ع-ل se koriste kao modelirajuća korijenska slova[4]. Prvo slovo je „*fā'* (ف) pozicija”, drugo „*'ain* (ع) pozicija”, a treće „*lām* (ل) pozicija”. Korijenska slova ف-ع-ل imaju značenje „raditi”.

Princip 2.4

Većina arapskih imenica i glagola se dobija postavljanjem tri korijenska slova u odgovarajuće obrasce. Ovi obrasci podrazumijevaju i vokalizaciju[5] korijenskih slova i često zahtijevaju dodavanje nekorijenskih slova. Svaki od ovih obrazaca oslikava značenje tri korijenska slova na jednistven način. Na primjer, obrazac فَاعِلٌ opisuje osobu koja sprovodi u djelo značenje korijenskih slova[6]. Ovaj obrazac podrazumijeva vokalizovanje *fā'* (ف) pozicije *fethom*, dodavanje *elifa*, i

[4]Slova ف-ع-ل se koriste u ovom udžbeniku za ilustrovanje glagolskih i imeničkih obrazaca.

[5]*Vokalizacija* je postupak dodavanja kratkih vokala: *damme*, *fethe*, i *kesre*

[6]Naš jezik takođe koristi obrasce. Posmatrajmo, kao primjer, riječ „učitelj”. Dodavanjem sufiksa „-elj” korijenu glagola *učiti* dobijamo riječ „učitelj”. Ovaj obrazac opisuje osobu koja sprovodi u djelo značenje glagola (tj. onoga koji

Arapski alfabet

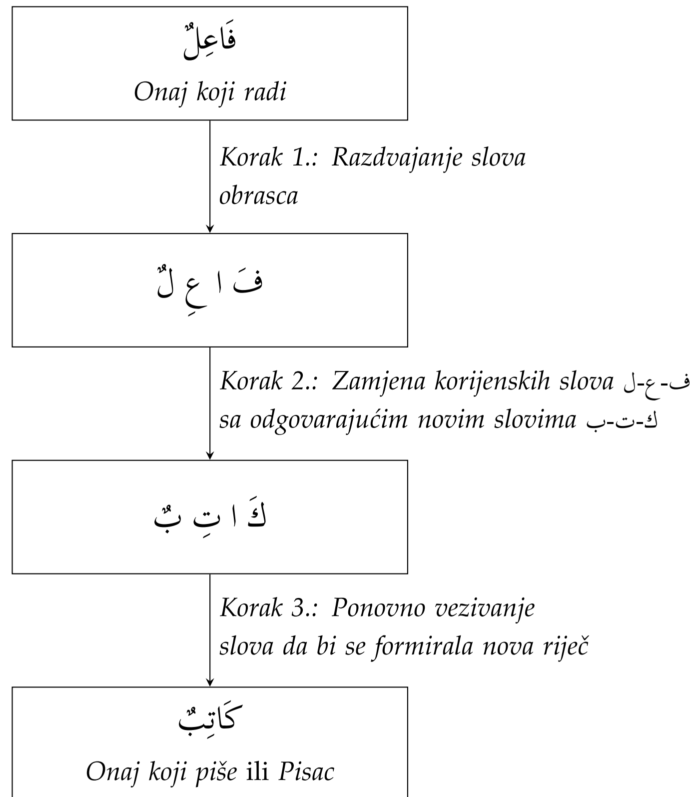
ج *DžĪM*	ث *THĀ'*	ت *TĀ'*	ب *BĀ*	ا *ELIF*
ر *RĀ'*	ذ *DHĀL*	د *DĀL*	خ *KHĀ'*	ح *HĀ'*
ض *DHĀD*	ص *SĀD*	ش *ŠĪN*	س *SĪN*	ز *ZĀ'*
ف *FĀ'*	غ *GAJN*	ع *'AJN*	ظ *ZHĀ'*	ط *THĀ'*
ن *NŪN*	م *MĪM*	ل *LĀM*	ك *KĀF*	ق *QĀF*
	ء *HEMZE*	ي *JĀ'*	و *WĀW*	ه *HA'*

Arapski kratki vokali

ـُ *DAMMA*	ـَ *FETHA*	ـِ *KESRA*

Slika 2.1: Arapski alfabet i kratki vokali

vokalizovanje *'ain* (ع) pozicije *kesrom*. Ako korijenska slova ك-ت-ب (*pisati*) zamijene *fā'* (ف), *'ain* (ع) i *lām* (ل) pozicije ovog obrasca, nastaje riječ كَاتِبٌ (*onaj koji piše*) (*slika 2.2*). Slično, zamjenom *fā'* (ف), *'ain* (ع) i *lām* (ل) pozicija sa korijenskim slovima ع-ب-د (*obožavati*) formiramo riječ عَابِدٌ (*obožavatelj*).

Slika 2.2: Formiranje riječi od korijenskih slova

uči druge). Slično tome, pogledajmo još neke naše riječi koje slijede ovaj obrazac, npr. „graditelj" (onaj koji gradi) i „staratelj" (onaj koji se stara o nekom).

Lekcija 3

Glagol prošlog vremena (اَلْفِعْلُ الْمَاضِي)

Glagol prošlog vremena (اَلْفِعْلُ الْمَاضِي) opisuje radnje i događaje koji su se već desili.

Princip 3.1

Obrazac فَعَلَ (*uradio je*) se koristi kao model za *glagol prošlog vremena*. Kod ovog obrasca, svako od korijenskih slova je vokalizovano *fethom*[7].

Princip 3.2

Glagoli u našem jeziku se konjuguju tako da oslikavaju subjekat[8] glagola. Pogledajmo kao primjer „uradio je on" i „uradili smo mi". Ovdje, zamjenice „on" i „mi" predstavljaju subjekte. Arapski glagoli se konjuguju na sličan način. Preciznije, arapski glagoli se konjuguju tako da oslikavaju tri aspekta svog subjekta:

1. lice[9] (prvo, drugo, treće)
2. rod[10] (muški, ženski)
3. broj[11] (jednina, dvojina, množina)

[7]Obrazac فَعَلَ je jedan od nekoliko obrazaca koji se koriste za *glagol prošlog vremena*. Ostali su prikazani u *lekciji 16*.

[8]Subjekat je *izvršitelj* radnje koju opisuje glagol.

[9]Prvo lice se odnosi na *govornika*. Na primjer, „uradio sam ja" ili „uradili smo mi". Drugo lice se odnosi na onoga kome *se govori*. „Uradio si ti", na primjer. Treće lice se odnosi na osobu o kojoj *se priča*. Npr., „uradio je on" ili „uradili su oni".

[10]Muški rod (masculinum) se koristi za muška bića ili muške objekte. Na primjer, „uradio je on" or „uradilo je ono". Ženski rod (femininum) se koristi za ženska bića ili ženske objekte. Na primjer, „uradila je ona" ili „uradilo je ono".

[11]Jednina (singular) se odnosi na pojedinca. Na primjer, „uradio je". Dvojina (dual) se odnosi na dva pojedinca. Na primjer, „uradili su obojica". Množina (plural) se koristi za grupu od tri ili više pojedinaca. Na primjer, „uradili su".

Princip 3.3

Arapski glagoli, slično našim, se konjuguju tako što se na kraju glagolske osnove dodaju odgovarajući nastavci (sufiksi). Pažljivo proučite konjugacije glagola prošlog vremena (*tabela 3.1*), posebno promjene u licu, rodu i broju.

Princip 3.4

Glagoli u našem jeziku mogu biti u aktivu ili pasivu. Aktiv se koristi kada subjekat rečenice vrši radnju koju označava glagol. Na primer, „Zejd je napisao knjigu." Ovdje, glagol „je napisao" je u aktivu jer je Zejd naznačen kao pisac. Sa druge strane, pasiv se koristi kada subjekat glagola nije naznačen. Na primjer, „Knjiga je napisana.". Ovdje je glagol „je napisana" u pasivu, jer autor nije naznačen, iako je knjiga napisana.

Arapski glagoli takođe mogu biti u aktivu i pasivu. Ranije, *princip 3.1* je prikazao فَعَلَ kao model aktiva *glagola prošlog vremena*. Obrazac pasiva *glagola prošlog vremena* se formira od aktiva (1) promjenom vokala prvog slova u *dammu* i (2) promjenom vokala predzadnjeg slova u *kesru*. Tako, فَعَلَ (*uradio je*) postaje فُعِلَ (*urađen je*)

Princip 3.5

Principom 3.2 je ustanovljeno da konjugacija glagola u aktivu oslikava *subjekat* glagola. Konjugacija glagola u pasivu oslikava lice, rod i broj *objekta*[12], a ne *subjekta* glagola. Posmatrajmo kao primjer iskaz ضُرِبَ (*on je udaren*). Ovdje je dat objekat glagola (tj. „on"), ali subjekat nije naznačen. Kao što se vidi u *tabeli 3.2*, konjugacije aktiva i pasiva koriste iste nastavke.

Princip 3.6

Ako postavimo riječ مَا prije aktiva ili pasiva dobićemo odrični *glagol prošlog vremena* (*table 3.2*). Na primjer, فَعَلَ (*uradio je*) postaje مَا فَعَلَ (*Nije uradio*), i فُعِلَ (*urađen je*) postaje مَا فُعِلَ (*nije urađen*)

[12]Objekat je imenica koja „prihvata" radnju glagola.

Tabela 3.1: Konjugacija glagola prošlog vremena

LICE	ROD	BROJ	NASTAVAK		OSNOVA		AKTIV
3.	Muški	Jednina	ـَ	+	فَعَل	→	فَعَلَ Uradio je
3.	Muški	Dvojina	ـَا	+	فَعَل	→	فَعَلَا Njih dvojica su uradili
3.	Muški	Množina	ـُوا	+	فَعَل	→	فَعَلُوا[a] Uradili su
3.	Ženski	Jednina	ـَتْ	+	فَعَل	→	فَعَلَتْ Uradila je
3.	Ženski	Dvojina	ـَتَا	+	فَعَل	→	فَعَلَتَا Njih dvije su uradile
3.	Ženski	Množina	ـْنَ	+	فَعَل	→	فَعَلْنَ Uradile su
2.	Muški	Jednina	ـْتَ	+	فَعَل	→	فَعَلْتَ Uradio si
2.	Muški	Dvojina	ـْتُمَا	+	فَعَل	→	فَعَلْتُمَا Vas dvojica ste uradili
2.	Muški	Množina	ـْتُمْ	+	فَعَل	→	فَعَلْتُمْ Uradili ste
2.	Ženski	Jednina	ـْتِ	+	فَعَل	→	فَعَلْتِ Uradila si
2.	Ženski	Dvojina	ـْتُمَا	+	فَعَل	→	فَعَلْتُمَا Vas dvije ste uradile
2.	Ženski	Množina	ـْتُنَّ	+	فَعَل	→	فَعَلْتُنَّ Uradile ste
1.	M. i Ž.	Jednina	ـْتُ	+	فَعَل	→	فَعَلْتُ Uradio sam
1.	M. i Ž.	Množina	ـْنَا	+	فَعَل	→	فَعَلْنَا Uradili smo

[a] *Elif* (ا) na kraju ove konjugacije se ne izgovara.

Tabela 3.2: Glagol prošlog vremena

ODRIČNI PASIV	ODRIČNI AKTIV	PASIV	AKTIV
مَا فُعِلَ Nije urađen	مَا فَعَلَ Nije uradio	فُعِلَ Urađen je	فَعَلَ Uradio je
مَا فُعِلَا Njih dvojica nisu urađeni	مَا فَعَلَا Njih dvojica nisu uradili	فُعِلَا Njih dvojica su urađeni	فَعَلَا Njih dvojica su uradili
مَا فُعِلُوا Nisu urađeni	مَا فَعَلُوا Nisu uradili	فُعِلُوا Urađeni su[a]	فَعَلُوا Uradili su
مَا فُعِلَتْ Nije urađena	مَا فَعَلَتْ Nije uradila	فُعِلَتْ Urađena je	فَعَلَتْ Uradila je
مَا فُعِلَتَا Njih dvije nisu urađene	مَا فَعَلَتَا Njih dvije nisu uradile	فُعِلَتَا Njih dvije su urađene	فَعَلَتَا Njih dvije su uradile
مَا فُعِلْنَ Nisu urađene	مَا فَعَلْنَ Nisu uradile	فُعِلْنَ Urađene su	فَعَلْنَ Uradile su
مَا فُعِلْتَ Nisi urađen	مَا فَعَلْتَ Nisi uradio	فُعِلْتَ Urađen si	فَعَلْتَ Uradio si
مَا فُعِلْتُمَا Vas dvojica niste urađeni	مَا فَعَلْتُمَا Vas dvojica niste uradili	فُعِلْتُمَا Vas dvojica ste urađeni	فَعَلْتُمَا Vas dvojica ste uradili
مَا فُعِلْتُمْ Niste urađeni	مَا فَعَلْتُمْ Niste uradili	فُعِلْتُمْ Urađeni ste	فَعَلْتُمْ Uradili ste
مَا فُعِلْتِ Nisi urađena	مَا فَعَلْتِ Nisi uradila	فُعِلْتِ Urađena si	فَعَلْتِ Uradila si
مَا فُعِلْتُمَا Vas dvije niste urađene	مَا فَعَلْتُمَا Vas dvije niste uradile	فُعِلْتُمَا Vas dvije ste urađene	فَعَلْتُمَا Vas dvije ste uradile
مَا فُعِلْتُنَّ Niste urađeni	مَا فَعَلْتُنَّ Niste uradile	فُعِلْتُنَّ Urađene ste	فَعَلْتُنَّ Uradile ste
مَا فُعِلْتُ Nisam urađen	مَا فَعَلْتُ Nisam uradio/la	فُعِلْتُ Urađen/a sam	فَعَلْتُ Uradio sam
مَا فُعِلْنَا Nismo urađeni	مَا فَعَلْنَا Nismo uradili/le	فُعِلْنَا Urađeni/e smo	فَعَلْنَا Uradili smo

[a] „Urađeni su", podrazumijeva da je više poslova urađeno. Prisjetimo se da *pasiv* oslikava objekat.

Ključna napomena

Konjugacije *glagola prošlog vremena* se moraju zapamtiti[13] (*tabela 3.2*) prije prelaska na sljedeću lekciju.

[13]Sve napomenute tabele u ovoj knjizi treba pamtiti, tj. recitovati, na sljedeći način: prvo pamtimo posljednju desnu kolonu (i to od vrha nadolje), zatim kolonu lijevo do nje, zatim kolonu lijevo do nje i sve tako do posljednje lijeve kolone. U slučaju konkretne *tabele 3.2* to znači da treba da prvo upamtimo kolonu „AKTIV", zatim kolonu „PASIV", zatim kolonu „ODRIČNI AKTIV", i na kraju „ODRIČNI PASIV". Recitacija bi izgledala ovako:

فَعَلَ
فَعَلَا
فَعَلُو
...

فُعِلَ
فُعِلَا
فُعِلُو
...

مَا فَعَلَ
مَا فَعَلَا
مَا فَعَلُو
...

مَا فُعِلَ
مَا فُعِلَا
مَا فُعِلُو
...

Lekcija 4

Glagol sadašnjeg vremena (اَلْفِعْلُ الْمُضَارِعُ)

Glagol sadašnjeg vremena (اَلْفِعْلُ الْمُضَارِعُ) opisuje radnje, stanja i zbivanja koja se trenutno dešavaju. *Glagoli sadašnjeg vremena* se konjuguju pomoću prefiksa i nastavaka.

Princip 4.1

Obrazac يَفْعَلُ (*on radi*) se koristi kao model za *aktiv glagola sadašnjeg vremena*. U zavisnosti od konjugacije, neko od četiri slova: (*jā'*, *tā'*, *nūn* i *hemze* se uvijek stavlja kao prefiks korijenskim slovima (*tabela 4.1*).

Princip 4.2

Aktiv *glagola sadašnjeg vremena* se konjuguje tako što se određena slova dodaju na kraju glagola. Kao i kod *glagola prošlog vremena*, konjugacije oslikavaju tri osobine glagolskog subjekta: lice, rod i broj. Pažljivo proučite *tabelu 4.1*, i obratite pažnju na razlike između konjugacija.

Princip 4.3

Glagol sadašnjeg vremena može da bude u aktivu ili pasivu. Obrazac za *pasiv glagola sadašnjeg vremena* se formira iz aktiva tako što se (1) vokal prvog slova promijeni u *dammu* i (2) vokal predzadnjeg slova promijeni u *fethu*[14]. Tako يَفْعَلُ (*on radi*) postaje يُفْعَلُ (*radi se na njemu*).

[14] Ovaj drugi korak je potreban ako aktiv *glagola sadašnjeg vremena* ima *dammu* ili *kesru* na predzadnjem slovu. Ti obrasci su obrađeni u *lekciji 16*.

Tabela 4.1: Konjugacija glagola sadašnjeg vremena

LICE	ROD	BROJ	SUFIKS		OSNOVA		PREFIKS		AKTIV
3.	Muški	Jednina	ـُ	+	فْعَل	+	يَ	→	يَفْعَلُ On radi
3.	Muški	Dvojina	ـَانِ	+	فْعَل	+	يَ	→	يَفْعَلَانِ Njih dvojica rade
3.	Muški	Množina	ـُونَ	+	فْعَل	+	يَ	→	يَفْعَلُونَ Oni rade
3.	Ženski	Jednina	ـُ	+	فْعَل	+	تَ	→	تَفْعَلُ Ona radi
3.	Ženski	Dvojina	ـَانِ	+	فْعَل	+	تَ	→	تَفْعَلَانِ Njih dvije rade
3.	Ženski	Množina	ـْنَ	+	فْعَل	+	يَ	→	يَفْعَلْنَ One rade
2.	Muški	Jednina	ـُ	+	فْعَل	+	تَ	→	تَفْعَلُ Ti (S/M) radiš
2.	Muški	Dvojina	ـَانِ	+	فْعَل	+	تَ	→	تَفْعَلَانِ Vas dvojica radite
2.	Muški	Množina	ـُونَ	+	فْعَل	+	تَ	→	تَفْعَلُونَ Vi (P/M) radite
2.	Ženski	Jednina	ـِينَ	+	فْعَل	+	تَ	→	تَفْعَلِينَ Ti (S/F) radiš
2.	Ženski	Dvojina	ـَانِ	+	فْعَل	+	تَ	→	تَفْعَلَانِ Vas dvije radite
2.	Ženski	Množina	ـْنَ	+	فْعَل	+	تَ	→	تَفْعَلْنَ Vi (P/F) radite
1.	M. i Ž.	Jednina	ـُ	+	فْعَل	+	أَ	→	أَفْعَلُ Ja radim
1.	M. i Ž.	Množina	ـُ	+	فْعَل	+	نَ	→	نَفْعَلُ Mi radimo

M = Maskulinum, F = Femininum, S = Singular, D = Dual, P = Plural

Princip 4.4

Isti nastavci koji se koriste za aktiv *glagola sadašnjeg vremena* se koriste i kod pasiva. Međutim, konjugacije pasiva oslikavaju lice, rod i broj *objekta*, a ne *subjekta* glagola. *Tabela 4.2* ilustruje konjugacije i aktiva i pasiva *glagola sadašnjeg vremena*.

Princip 4.5

Stavljanjem riječi لَا prije konjugacija pasiva i aktiva dobija se odrična forma *glagola sadašnjeg vremena* (*tabela 4.2*). Na primjer, يَفْعَلُ (*on radi*) postaje لَا يَفْعَلُ (*on ne radi*), a يُفْعَلُ (*na njemu se radi*) postaje لَا يُفْعَلُ (*na njemu se ne radi*).

Princip 4.6

Glagol sadašnjeg vremena može opisivati neku radnju, stanje ili zbivanje u budućnosti[15]. Na primjer, يَفْعَلُ se može prevesti kao „on će raditi". Postavljanje prefiksa سَ ili riječi سَوْفَ prije konjugacija aktiva i pasiva *glagola sadašnjeg vremena* eksplicitno označava buduće vrijeme (futur, *tabela 4.3*). Na primjer, سَيَفْعَلُ i سَوْفَ يَفْعَلُ se prevode kao „on će uraditi".

Ključna napomena

Konjugacije *glagola sadašnjeg vremena* moraju biti memorisane (*table 4.2*) prije prelaska na narednu lekciju.

[15] U ovoj knjizi, اَلْفِعْلُ الْمُضَارِعُ je prevođeno kao „*glagol sadašnjeg vremena*". Precizniji prevod ovog arapskog termina bi bio *imperfekat*. *Imperfekat* se odnosi na radnje koje se još uvijek nijesu završile. Stoga obuhvata i sadašnje („on radi") i buduće vrijeme („on će raditi").

Tabela 4.2: Glagol sadašnjeg vremena

ODRIČNI PASIV	ODRIČNI AKTIV	PASIV	AKTIV
لَا يُفْعَلُ Na njemu se ne radi	لَا يَفْعَلُ On ne radi	يُفْعَلُ Na njemu se radi	يَفْعَلُ On radi
لَا يُفْعَلَانِ Na njima dvojici se ne radi	لَا يَفْعَلَانِ Njih dvojica ne rade	يُفْعَلَانِ Na njima dvojici se radi	يَفْعَلَانِ Njih dvojica rade
لَا يُفْعَلُونَ Na njima (P/M) se ne radi	لَا يَفْعَلُونَ Oni ne rade	يُفْعَلُونَ Na njima (P/M) se radi	يَفْعَلُونَ Oni rade
لَا تُفْعَلُ Na njoj se ne radi	لَا تَفْعَلُ Ona ne radi	تُفْعَلُ Na njoj (S/F) se radi	تَفْعَلُ Ona radi
لَا تُفْعَلَانِ Na njima dvjema se ne radi	لَا تَفْعَلَانِ Njih dvije ne rade	تُفْعَلَانِ Na njima dvjema se radi	تَفْعَلَانِ Njih dvije rade
لَا يُفْعَلْنَ Na njima (P/F) se ne radi	لَا يَفْعَلْنَ One ne rade	يُفْعَلْنَ Na njima (P/F) se radi	يَفْعَلْنَ One rade
لَا تُفْعَلُ Na tebi (S/M) se ne radi	لَا تَفْعَلُ Ti (S/M) ne radiš	تُفْعَلُ Na tebi (S/M) se radi	تَفْعَلُ Ti (S/M) radiš
لَا تُفْعَلَانِ Na vama dvojici se ne radi	لَا تَفْعَلَانِ Vas dvojica ne radite	تُفْعَلَانِ Na vama dvojici se radi	تَفْعَلَانِ Vas dvojica radite
لَا تُفْعَلُونَ Na vama (P/M) se ne radi	لَا تَفْعَلُونَ Vi (P/M) ne radite	تُفْعَلُونَ Na vama (P/M) se radi	تَفْعَلُونَ Vi (P/M) radite
لَا تُفْعَلِينَ Na tebi (S/F) se ne radi	لَا تَفْعَلِينَ Ti (S/F) ne radiš	تُفْعَلِينَ Na tebi (S/F) se radi	تَفْعَلِينَ Ti (S/F) radiš
لَا تُفْعَلَانِ Na vama dvjema se ne radi	لَا تَفْعَلَانِ Vas dvije ne radite	تُفْعَلَانِ Na vama dvjema se radi	تَفْعَلَانِ Vas dvije radite
لَا تُفْعَلْنَ Na vama (P/F) se ne radi	لَا تَفْعَلْنَ Vi (P/F) ne radite	تُفْعَلْنَ Na vama (P/F) se radi	تَفْعَلْنَ Vi (P/F) radite
لَا أُفْعَلُ Na meni se ne radi	لَا أَفْعَلُ Ja ne radim	أُفْعَلُ Na meni se radi	أَفْعَلُ Ja radim
لَا نُفْعَلُ Na nama se ne radi	لَا نَفْعَلُ Mi ne radimo	نُفْعَلُ Na nama se radi	نَفْعَلُ Mi radimo

M = Maskulinum, F = Femininum, S = Singular, D = Dual, P = Plural

Tabela 4.3: Buduće vrijeme

PASIV FUTURA	AKTIV FUTURA	PASIV FUTURA	AKTIV FUTURA
سَوْفَ يُفْعَلُ On će biti urađen	سَوْفَ يَفْعَلُ On će uraditi	سَيُفْعَلُ On će biti urađen	سَيَفْعَلُ On će uraditi
سَوْفَ يُفْعَلَانِ Njih dvojica će biti urađeni	سَوْفَ يَفْعَلَانِ Njih dvojica će uraditi	سَيُفْعَلَانِ Njih dvojica će biti urađeni	سَيَفْعَلَانِ Njih dvojica će uraditi
سَوْفَ يُفْعَلُونَ Oni će biti urađeni	سَوْفَ يَفْعَلُونَ Oni će uraditi	سَيُفْعَلُونَ Oni će biti urađeni	سَيَفْعَلُونَ Oni će uraditi
سَوْفَ تُفْعَلُ Ona će biti urađena	سَوْفَ تَفْعَلُ Ona će uraditi	سَتُفْعَلُ Ona će biti urađena	سَتَفْعَلُ Ona će uraditi
سَوْفَ تُفْعَلَانِ Njih dvije će biti urađene	سَوْفَ تَفْعَلَانِ Njih dvije će uraditi	سَتُفْعَلَانِ Njih dvije će biti urađene	سَتَفْعَلَانِ Njih dvije će uraditi
سَوْفَ يُفْعَلْنَ One će biti urađene	سَوْفَ يَفْعَلْنَ One će uraditi	سَيُفْعَلْنَ One će biti urađene	سَيَفْعَلْنَ One će uraditi
سَوْفَ تُفْعَلُ Ti ćeš biti urađen	سَوْفَ تَفْعَلُ Ti (S/M) ćeš uraditi	سَتُفْعَلُ Ti ćeš biti urađen	سَتَفْعَلُ Ti (S/M) ćeš uraditi
سَوْفَ تُفْعَلَانِ Vas dvojica ćete biti urađeni	سَوْفَ تَفْعَلَانِ Vas dvojica ćete uraditi	سَتُفْعَلَانِ Vas dvojica ćete biti urađeni	سَتَفْعَلَانِ Vas dvojica ćete uraditi
سَوْفَ تُفْعَلُونَ Vi ćete biti urađeni	سَوْفَ تَفْعَلُونَ Vi (P/M) ćete uraditi	سَتُفْعَلُونَ Vi ćete biti urađeni	سَتَفْعَلُونَ Vi (P/M) ćete uraditi
سَوْفَ تُفْعَلِينَ Ti ćeš biti urađena	سَوْفَ تَفْعَلِينَ Ti (S/F) ćeš uraditi	سَتُفْعَلِينَ Ti ćeš biti urađena	سَتَفْعَلِينَ Ti (S/F) ćeš uraditi
سَوْفَ تُفْعَلَانِ Vas dvije ćete biti urađene	سَوْفَ تَفْعَلَانِ Vas dvije ćete uraditi	سَتُفْعَلَانِ Vas dvije ćete biti urađene	سَتَفْعَلَانِ Vas dvije ćete uraditi
سَوْفَ تُفْعَلْنَ Vi ćete biti urađene	سَوْفَ تَفْعَلْنَ Vi (P/F) ćete uraditi	سَتُفْعَلْنَ Vi ćete biti urađene	سَتَفْعَلْنَ Vi (P/F) ćete uraditi
سَوْفَ أُفْعَلُ Ja ću biti urađen	سَوْفَ أَفْعَلُ Uradiću	سَأُفْعَلُ Ja ću biti urađen	سَأَفْعَلُ Uradiću
سَوْفَ نُفْعَلُ Mi ćemo biti urađeni	سَوْفَ نَفْعَلُ Uradićemo	سَنُفْعَلُ Mi ćemo biti urađeni	سَنَفْعَلُ Uradićemo

M = Maskulinum, F = Femininum, S = Singular, D = Dual, P = Plural

Lekcija 5

Glagol sadašnjeg vremena u stanju *raf'* (رَفْعٌ)

Pojam gramatičkog stanja

Kao i ljudi, arapske riječi doživljavaju stanja. Ljudska emotivna stanja nastaju kao rezultat naših svakodnevnih interakcija, a ispoljavaju se našim facijalnim ekspresijama. Na primjer, srijetanje prijatelja nas čini srećnim, što izražavamo osmjehom na našem licu.

Arapske riječi se ponašaju na sličan način. Unutar rečenice sudjeluju sa susjednim riječima i, kao posljedicu, doživljavaju *gramatička stanja*. Ova *gramatička stanja* se zatim ispoljavaju na završecima riječi. Baš kao što lice osobe ukazuje na njeno emotivno stanje, tako i posljednje slovo riječi otkriva njeno *gramatičko stanje*. I dok ljudi mogu imati mnogo emotivnih stanja, arapske riječi doživljavaju samo četiri *gramatička stanja*:

1. *raf'* (رَفْعٌ)
2. *nasb* (نَصْبٌ)
3. *džerr* (جَرٌّ)
4. *džezm* (جَزْمٌ)

Princip 5.1

Od četiri *gramatička stanja*, arapski *glagoli* doživljavaju samo tri[16]:

[16]Četvrto stanje, *džerr* (جَرٌّ), doživljavaju samo imenice

Princip 5.2

Svi *glagoli sadašnjeg vremena*, i u pasivu i u aktivu, su u stanju *raf'* (رَفْعٌ). Konjugacije *glagola sadašnjeg vremena* se završavaju sa ili (1) *dammom* (ُ) na posljednjem slovu ili (2) *nūnom* (ن) kao posljednjim slovom (*tabela 4.2*). Oba ova završetka označavaju *gramatičko stanje raf'* (رَفْعٌ).

Princip 5.3

Kada se razmatraju *gramatička stanja* riječi uopšte, a posebno glagola, moraju se postaviti tri pitanja:

1. Koje je *gramatičko stanje* riječi?
2. Šta je *uzrokovalo* ulazak u to *gramatičko stanje*?
3. Kako je *oslikano gramatičko stanje*?

Postavljanje ova tri pitanja pomaže u ilustrovanju principa ove lekcije. Pogledajmo kao primjer, يَفْعَلُ (*on radi*):

1. Koje je *gramatičko stanje* glagola? Glagol يَفْعَلُ je u stanju *raf'* (رَفْعٌ).
2. Šta je *uzrokovalo* ulazak u to *gramatičko stanje*? *Raf'* (رَفْعٌ) je *podrazumijevano stanje glagola sadašnjeg vremena*.
3. Kako je *oslikano gramatičko stanje*? *Raf'* (رَفْعٌ) *stanje* se *oslikava dammom* (ُ) na posljednjem slovu riječi يَفْعَلُ.

Kao drugi primjer, pogledajmo glagol تَفْعَلُونَ (*vi [množina muškog roda] radite*):

1. Koje je *gramatičko stanje* glagola? Glagol تَفْعَلُونَ je u stanju *raf'* (رَفْعٌ).
2. Šta je *uzrokovalo* ulazak u to *gramatičko stanje*? *Raf'* (رَفْعٌ) je *podrazumijevano stanje glagola sadašnjeg vremena*.
3. Kako je *oslikano gramatičko stanje*? *Stanje raf'* (رَفْعٌ) je *oslikano nūnom* (ن) kao posljednjim slovom u تَفْعَلُونَ.

Princip 5.4

Kao izuzetak od principa ove lekcije, jedan dio arapskih riječi nikada ne ulazi u *stanja*. One se nazivaju *nepromjenjive* (مَبْنِيٌّ) i sliče stoičkoj osobi koja je indiferentna kada su u pitanju emotivne situacije. Kao što takva osoba ne doživljava nikakvo osjećanje, tako ni *nepromjenjive* (مَبْنِيٌّ) riječi ne ulaze u *gramatička stanja*.

Princip 5.5

Po definiciji, dvije konjugacije *glagola sadašnjeg vremena* su *nepromjenjive* (مَبْنِيٌّ). To su množina trećeg lica ženskog roda يَفْعَلْنَ i množina drugog lica ženskog roda تَفْعَلْنَ. Posljednje *nūn* obije ove konjugacije ne oslikava *gramatičko stanje*; već ukazuje na subjekat glagola (tj. grupu žena). Zašto je važno da prepoznamo ove dvije konjugacije kao *nepromjenjive* (مَبْنِيٌّ) postaće jasno u narednoj lekciji kada budemo govorili o promjenama u *gramatičkim stanjima*.

Princip 5.6

Svi *glagoli prošlog vremena* (*lekcija 3*)su takođe *nepromjenjivi* (مَبْنِيٌّ).

Lekcija 6

Glagol sadašnjeg vremena u stanju *nasb* (نَصْبٌ)

Princip 6.1

Određene riječi koje dolaze prije glagola mijenjaju njegovo značenje. Ove riječi nazivamo *česticama* (حَرْفٌ) (*partikulama, rječicama*). Na primjer, čestica مَا negira *glagol prošlog vremena*, a čestica لَا negira *glagol sadašnjeg vremena* (*lekcije 3* i *4*).

Princip 6.2

Čestice koje mijenjaju značenje glagola često utiču i na *gramatičko stanje*. Kada stavimo sljedeće četiri čestice prije *glagola sadašnjeg vremena*, on će preći u *stanje nasb* (نَصْبٌ)[17]:

1. أَنْ
2. لَنْ
3. كَيْ
4. إِذَنْ

Princip 6.3

Promjene u *gramatičkom stanju* se oslikavaju na kraju riječi ili (1) promjenom vokalizacije ili (2) promjenom slova. Ako se *glagol sadašnjeg vremena* završava sa *dammom* (ـُ) u stanju *raf'* (رَفْعٌ), *damma* se mijenja u *fethu* (ـَ) da bi oslikala *stanje nasb* (نَصْبٌ). Ako se glagol završava *nūnom* (ن) *stanju raf'* (رَفْعٌ), onda *nūn* otpada da bi se postiglo *stanje nasb* (نَصْبٌ) (*tabela 6.1*).

[17]Ove čestice nemaju sopstveno, samostalno značenje. Kada ih stavimo prije *glagola sadašnjeg vremena*, one mu mijenjaju značenje. Diskusija o tome kako svaka od ovih čestica mijenja značenje glagola prevazilazi okvire ovog udžbenika.

Tabela 6.1: Ispoljavanje *stanja nasb*

GLAGOL PRVOBITNO U *RAF'U*	**POKAZATELJ STANJA *RAF'***		**ČESTICA UZROK *NASBA***	**NAČIN ISPOLJAVANJA *NASB***		**AKTIV STANJA *NASB***
يَفْعَلُ On radi	Krajnja *damma*	+	لَنْ	Promijeniti krajnju *dammu* u *fethu*	→	لَنْ يَفْعَلَ On neće nikad raditi
يَفْعَلَانِ Njih dvojica rade	Krajnji *nūn*	+	لَنْ	Ukloniti krajnji *nūn*	→	لَنْ يَفْعَلَا Njih dvojica neće nikad raditi
يَفْعَلُونَ Oni rade	Krajnji *nūn*	+	لَنْ	Ukloniti krajnji *nūn*	→	لَنْ يَفْعَلُوا Oni neće nikad raditi
تَفْعَلُ Ona radi	Krajnja *damma*	+	لَنْ	Promijeniti krajnju *dammu* u *fethu*	→	لَنْ تَفْعَلَ Ona neće nikad raditi
تَفْعَلَانِ Njih dvije rade	Krajnji *nūn*	+	لَنْ	Ukloniti krajnji *nūn*	→	لَنْ تَفْعَلَا Njih dvije neće nikad raditi
يَفْعَلْنَ One rade	مَبْنِيٌّ Nepromjenjiva	+	لَنْ	Nema promjene	→	لَنْ يَفْعَلْنَ One neće nikad raditi
تَفْعَلُ Ti (S/M) radiš	Krajnja *damma*	+	لَنْ	Promijeniti krajnju *dammu* u *fethu*	→	لَنْ تَفْعَلَ Ti (S/M) nećeš nikad raditi
تَفْعَلَانِ Vas dvojica radite	Krajnji *nūn*	+	لَنْ	Ukloniti krajnji *nūn*	→	لَنْ تَفْعَلَا Vas dvojica nećete nikad raditi
تَفْعَلُونَ Vi (P/M) radite	Krajnji *nūn*	+	لَنْ	Ukloniti krajnji *nūn*	→	لَنْ تَفْعَلُوا Vi (P/M) nećete nikad raditi
تَفْعَلِينَ Ti (S/F) radiš	Krajnji *nūn*	+	لَنْ	Ukloniti krajnji *nūn*	→	لَنْ تَفْعَلِي Ti (S/F) nećeš nikad raditi
تَفْعَلَانِ Vas dvije radite	Krajnji *nūn*	+	لَنْ	Ukloniti krajnji *nūn*	→	لَنْ تَفْعَلَا Vas dvije nećete nikad raditi
تَفْعَلْنَ Vi (P/F) radite	مَبْنِيٌّ Nepromjenjiva	+	لَنْ	Nema promjene	→	لَنْ تَفْعَلْنَ Vi (P/F) nećete nikad raditi
أَفْعَلُ Ja radim	Krajnja *damma*	+	لَنْ	Promijeniti krajnju *dammu* u *fethu*	→	لَنْ أَفْعَلَ Ja neću nikad raditi
نَفْعَلُ Mi radimo	Krajnja *damma*	+	لَنْ	Promijeniti krajnju *dammu* u *fethu*	→	لَنْ نَفْعَلَ Mi nećemo nikad raditi

M = Maskulinum, F = Femininum, S = Singular, D = Dual, P = Plural

Princip 6.4

Dvije *nepromjenjive* (مَبْنِيٌّ) konjugacije *glagola sadašnjeg vremena* (drugo i treće lice množine ženskog roda) nikad ne ulaze u *stanja* (*princip 5.5*). Četiri čestice koje izazivaju *stanje nasba* (نَصْبٌ) ne mijenjaju ove dvije konjugacije, i krajnji *nūn* kod svake od ovih konjugacija se ne uklanja (*tabela 6.1*).

Princip 6.5

Čestica لَنْ se koristi kao model za ilustraciju *stanja nasb* (نَصْبٌ). Ova čestica mijenja podrazumijevano *stanje raf'* (رَفْعٌ) u stanje *nasb* (نَصْبٌ). Nadalje, ona mijenja značenje glagola (1) ograničavajući ga na buduće vrijeme i (2) negirajući ga. Tako يَفْعَلُ (*on radi*) postaje لَنْ يَفْعَلَ (*on neće nikad raditi*).

Ključna napomena

Konjugacije *glagola sadašnjeg vremena* u *stanju nasb* (نَصْبٌ) moraju biti zapamćene (*tabela 6.2*) prije prelaska na sljedeću lekciju.

Tabela 6.2: *Glagol sadašnjeg vremena* u *stanju nasb*

PASIV *NASBA*	**AKTIV *NASBA***
لَنْ يُفْعَلَ On neće nikad biti urađen	لَنْ يَفْعَلَ On neće nikad raditi
لَنْ يُفْعَلَا Njih dvojica neće nikad biti urađeni	لَنْ يَفْعَلَا Njih dvojica neće nikad raditi
لَنْ يُفْعَلُوا Oni neće nikad biti urađeni	لَنْ يَفْعَلُوا Oni neće nikad raditi
لَنْ تُفْعَلَ Ona neće nikad biti urađena	لَنْ تَفْعَلَ Ona neće nikad raditi
لَنْ تُفْعَلَا Njih dvije neće biti nikad urađene	لَنْ تَفْعَلَا Njih dvije neće nikad raditi
لَنْ يُفْعَلْنَ One neće biti nikad urađene	لَنْ يَفْعَلْنَ One neće nikad raditi
لَنْ تُفْعَلَ Ti nećeš biti nikad urađen	لَنْ تَفْعَلَ Ti (S/M) nećeš nikad raditi
لَنْ تُفْعَلَا Vas dvojica nećete nikad biti urađeni	لَنْ تَفْعَلَا Vas dvojica nećete nikad raditi
لَنْ تُفْعَلُوا Vi nećete nikad biti urađeni	لَنْ تَفْعَلُوا Vi (P/M) nećete nikad raditi
لَنْ تُفْعَلِي Ti nećeš nikad biti urađena	لَنْ تَفْعَلِي Ti (S/F) nećeš nikad raditi
لَنْ تُفْعَلَا Vas dvije nećete nikad biti urađene	لَنْ تَفْعَلَا Vas dvije nećete nikad raditi
لَنْ تُفْعَلْنَ Vi nećete nikad biti urađene	لَنْ تَفْعَلْنَ Vi (P/F) nećete nikad raditi
لَنْ أُفْعَلَ Ja neću nikad biti urađen	لَنْ أَفْعَلَ Ja neću nikad raditi
لَنْ نُفْعَلَ Mi nećemo nikad biti urađeni	لَنْ نَفْعَلَ Mi nećemo nikad raditi

M = Maskulinum, F = Femininum, S = Singular, D = Dual, P = Plural

Lekcija 7

Glagol sadašnjeg vremena u stanju *džezm* (جَزْمٌ)

Princip 7.1

Sljedećih pet čestica, kada se postave pred *glagol sadašnjeg vremena*, uzrokuju da on uđe u *stanje džezm* (جَزْمٌ)[18]:

1. إِنْ
2. لَمْ
3. لَمَّا
4. لِ[19]
5. لاَ[20]

Princip 7.2

Prisjetimo se da se promjene *gramatičkog stanja* oslikavaju na kraju riječi (1) promjenom u vokalima i (2) promjenom u slovima. Ako se *glagol sadašnjeg vremena* završava *dammom* (ُ) u stanju *raf'* (رَفْعٌ), ta *damma* se mijenja u *sukūn* (ْ) da bi se oslikalo *stanje džezm* (جَزْمٌ). Ako se glagol završava *nūnom* (ن) u *stanju raf'* (رَفْعٌ), onda *nūn* (ن) otpada da bi se oslikalo *stanje džezm* (جَزْمٌ) (*tabela 7.1*).

[18]Ove čestice nemaju sopstveno samostalno značenje. Kada se postave prije *glagola sadašnjeg vremena*, mijenjaju mu značenje. Diskusija o tome kako svaka od ovih čestica mijenja značenje glagola prevazilazi okvire ovog udžbenika.

[19]Ova čestica se zove *lām naredbe* (لاَمُ الْأَمْرِ).

[20]Ova čestica se zove *lām zabrane* (لاَمُ النَّهْيِ). Ona se po značenju razlikuje od čestice لاَ koja se koristi za negiranje *glagola sadašnjeg vremena* i koja se zove *lām negacije* (لاَمُ النَّفْيِ).

Tabela 7.1: Ispoljavanje *stanja džezm*

GLAGOL PRVOBITNO U *RAF'U*	**POKAZATELJ STANJA *RAF'***		**ČESTICA UZROK *DŽEZMA***	**NAČIN ISPOLJAVANJA *DŽEZMA***		**AKTIV STANJA *DŽEZM***
يَفْعَلُ On radi	Krajnja *damma*	+	لَمْ	Promijeniti krajnju *dammu* u *sukūn*	→	لَمْ يَفْعَلْ On nije radio
يَفْعَلَانِ Njih dvojica rade	Krajnji *nūn*	+	لَمْ	Ukloniti krajnji *nūn*	→	لَمْ يَفْعَلَا Njih dvojica nisu radili
يَفْعَلُونَ Oni rade	Krajnji *nūn*	+	لَمْ	Ukloniti krajnji *nūn*	→	لَمْ يَفْعَلُوا Oni nisu radili
تَفْعَلُ Ona radi	Krajnja *damma*	+	لَمْ	Promijeniti krajnju *dammu* u *sukūn*	→	لَمْ تَفْعَلْ Ona nije radila
تَفْعَلَانِ Njih dvije rade	Krajnji *nūn*	+	لَمْ	Ukloniti krajnji *nūn*	→	لَمْ تَفْعَلَا Njih dvije nisu radile
يَفْعَلْنَ One rade	مَبْنِيٌّ Nepromjenjiva	+	لَمْ	Nema promjene	→	لَمْ يَفْعَلْنَ One nisu radile
تَفْعَلُ Ti (S/M) radiš	Krajnja *damma*	+	لَمْ	Promijeniti krajnju *dammu* u *sukūn*	→	لَمْ تَفْعَلْ Ti nisi radio
تَفْعَلَانِ Vas dvojica radite	Krajnji *nūn*	+	لَمْ	Ukloniti krajnji *nūn*	→	لَمْ تَفْعَلَا Vas dvojica niste radili
تَفْعَلُونَ Vi (P/M) radite	Krajnji *nūn*	+	لَمْ	Ukloniti krajnji *nūn*	→	لَمْ تَفْعَلُوا Vi niste radili
تَفْعَلِينَ Ti (S/F) radiš	Krajnji *nūn*	+	لَمْ	Ukloniti krajnji *nūn*	→	لَمْ تَفْعَلِي Ti nisi radila
تَفْعَلَانِ Vas dvije radite	Krajnji *nūn*	+	لَمْ	Ukloniti krajnji *nūn*	→	لَمْ تَفْعَلَا Vas dvije niste radile
تَفْعَلْنَ Vi (P/F) radite	مَبْنِيٌّ Nepromjenjiva	+	لَمْ	Nema promjene	→	لَمْ تَفْعَلْنَ Vi niste radile
أَفْعَلُ Ja radim	Krajnja *damma*	+	لَمْ	Promijeniti krajnju *dammu* u *sukūn*	→	لَمْ أَفْعَلْ Ja nisam radio
نَفْعَلُ Mi radimo	Krajnja *damma*	+	لَمْ	Promijeniti krajnju *dammu* u *sukūn*	→	لَمْ نَفْعَلْ Mi nismo radili

M = Maskulinum, F = Femininum, S = Singular, D = Dual, P = Plural

Princip 7.3

Dvije *nepromjenjive* (مَبْنِيٌّ) konjugacije *glagola sadašnjeg vremena* (drugo i treće lice ženske množine) nikad ne ulaze u *stanja* (*princip 5.5*). Pet čestica koje uzrokuju *stanje džezm* (جَزْمٌ) ne mijenjaju ove dvije konjugacije, i krajnje *nūn* obije ove konjugacije ne otpada sa kraja glagola(*tabela 7.1*).

Princip 7.4

Čestica لَمْ se koristi kao model za ilustraciju *stanja džezm* (جَزْمٌ). Ova čestica mijenja podrazumijevano *stanje* glagola *raf'* (رَفْعٌ) u *stanje džezm* (جَزْمٌ). Nadalje, mijenja značenje glagola (1) prebacujući ga iz sadašnjeg vremena u prošlo i (2) negirajući ga. يَفْعَلُ (*On radi*) postaje لَمْ يَفْعَلْ (*on nije radio*).

Ključna napomena

Konjugacije *glagola sadašnjeg vremena* u *stanju džezm* (جَزْمٌ) se moraju zapamtiti (*table 7.2*) prije prelaska na sljedeću lekciju.

Tabela 7.2: *Glagol sadašnjeg vremena* u *stanju džezm*

PASIV ***DŽEZMA***	**AKTIV** ***DŽEZMA***
لَمْ يُفْعَلْ On nije rađen	لَمْ يَفْعَلْ On nije radio
لَمْ يُفْعَلَا Njih dvojica nisu rađeni	لَمْ يَفْعَلَا Njih dvojica nisu radili
لَمْ يُفْعَلُوا Oni nisu rađeni	لَمْ يَفْعَلُوا Oni nisu radili
لَمْ تُفْعَلْ Ona nije rađena	لَمْ تَفْعَلْ Ona nije radila
لَمْ تُفْعَلَا Njih dvije nisu rađene	لَمْ تَفْعَلَا Njih dvije nisu radile
لَمْ يُفْعَلْنَ One nisu rađene	لَمْ يَفْعَلْنَ One nisu radile
لَمْ تُفْعَلْ Ti nisi rađen	لَمْ تَفْعَلْ Ti nisi radio
لَمْ تُفْعَلَا Vas dvojica niste rađeni	لَمْ تَفْعَلَا Vas dvojica niste radili
لَمْ تُفْعَلُوا Vi niste rađeni	لَمْ تَفْعَلُوا Vi niste radili
لَمْ تُفْعَلِي Ti nisi rađena	لَمْ تَفْعَلِي Ti nisi radila
لَمْ تُفْعَلَا Vas dvije niste rađene	لَمْ تَفْعَلَا Vas dvije niste radile
لَمْ تُفْعَلْنَ Vi niste rađeni	لَمْ تَفْعَلْنَ Vi niste radile
لَمْ أُفْعَلْ Ja nisam rađen	لَمْ أَفْعَلْ Ja nisam radio
لَمْ نُفْعَلْ Mi nismo rađeni	لَمْ نَفْعَلْ Mi nismo radili

M = Maskulinum, F = Femininum, S = Singular, D = Dual, P = Plural

Lekcija 8

Pojačani oblik (اَلتَّأْكِيدُ)

Pojačani oblik opisuje, naglašeno, buduće radnje ili događaje. Na primjer, لَيَفْعَلَنَّ znači „zaista će on raditi!".

Princip 8.1

Pojačani oblik se formira: (1) dodavanjem čestice لَ na početku konjugacija aktiva i pasiva *glagola sadašnjeg vremena* i (2) dodavanjem نَّ na kraj istih[21] (*tabela 8.1*). U zavisnosti od konjugacije, نّ mmože biti vokalizovano *fethom* ili *kesrom*. Čestica لَ se naziva *lāmom pojačanja* (لَامُ التَّأْكِيدِ) i ona uzrokuje da glagol, prvobitno u stanju *raf'* (رَفْعٌ), postane *nepromjenjiv* (مَبْنِيٌّ). Ona takođe mijenja vrijeme glagola iz sadašnjeg u pojačano buduće. Tako, يَفْعَلُ (*on radi*) postaje لَيَفْعَلَنَّ (*zaista će on raditi!*).

Ključna napomena

Konjugacije *pojačanog oblika* moraju biti zapamćene (*tabela 8.1*) prije prelaska na sljedeću lekciju[22]

[21] Drugi obrazac *pojačanog oblika* se formira (1) dodavanjem čestice لَ na početku *glagola sadašnjeg vremena* i (2) dodavanjem نْ na kraju. Ovaj obrazac je rjeđi od prethodno navedenog i nećemo ga razmatrati.

[22] Postoje detaljna pravila za dobijanje konjugacija *pojačanog oblika* iz odgovarajućih konjugacija *glagola sadašnjeg vremena* (npr., لَيَفْعَلُنَّ iz يَفْعَلُونَ). Kod početnika naglasak se stavlja na pamćenje obrazaca. Neke šire rasprave o ovim pravilima prevazilaze okvire ovog udžbenika.

Tabela 8.1: *Pojačani oblik*

PASIV	**AKTIV**
لَيُفْعَلَنَّ Zaista će biti urađen!	لَيَفْعَلَنَّ Zaista će raditi!
لَيُفْعَلَانِّ Zaista će njih dvojica biti urađeni!	لَيَفْعَلَانِّ[a] Zaista će njih dvojica raditi!
لَيُفْعَلُنَّ Zaista će biti urađeni!	لَيَفْعَلُنَّ Zaista će oni raditi!
لَتُفْعَلَنَّ Zaista će biti urađena!	لَتَفْعَلَنَّ Zaista će ona raditi!
لَتُفْعَلَانِّ Zaista će njih dvije biti urađene!	لَتَفْعَلَانِّ Zaista će njih dvije raditi!
لَيُفْعَلْنَانِّ Zaista će biti urađene!	لَيَفْعَلْنَانِّ Zaista će one raditi!
لَتُفْعَلَنَّ Zaista ćeš biti urađen!	لَتَفْعَلَنَّ Zaista ćeš (S/M) raditi!
لَتُفْعَلَانِّ Zaista ćete vas dvojica biti urađeni!	لَتَفْعَلَانِّ Zaista ćete vas dvojica raditi!
لَتُفْعَلُنَّ Zaista ćete biti urađeni!	لَتَفْعَلُنَّ Zaista ćete (P/M) raditi!
لَتُفْعَلِنَّ Zaista ćeš biti urađena!	لَتَفْعَلِنَّ Zaista ćeš (S/F) raditi!
لَتُفْعَلَانِّ Zaista ćete vas dvije biti urađene!	لَتَفْعَلَانِّ Zaista ćete vas dvije raditi!
لَتُفْعَلْنَانِّ Zaista ćete biti urađene!	لَتَفْعَلْنَانِّ Zaista ćete (P/F) raditi!
لَأُفْعَلَنَّ Zaista ću biti urađen!	لَأَفْعَلَنَّ Zaista ću raditi!
لَنُفْعَلَنَّ Zaista ćemo biti urađeni!	لَنَفْعَلَنَّ Zaista ćemo raditi!

[a] نِّ označava *nūn* sa *šeddom* koja je vokalizovana *kesrom*.

M = Maskulinum, F = Femininum, S = Singular, D = Dual, P = Plural

Lekcija 9

Imperativ (اَلْأَمْرُ)

Imperativ (اَلْأَمْرُ) se koristi za naređivanje neke radnje. Na primjer, إِفْعَلْ znači, „radi!" a لِيَفْعَلْ znači, „on mora da radi!" Sve konjugacije *imperativa* se izvode iz *glagola sadašnjeg vremena* u stanju *džezm* (جَزْمٌ). Konjugacije aktiva *imperativa* oslikavaju lice, rod i broj osobe kojoj se naređuje. Na primjer, لِيَفْعَلُوا znači, *oni moraju raditi!*. Konjugacije *imperativa* u pasivu oslikavaju lice, rod i broj *objekta* naredbe. Na primjer, لِيُفْعَلُوا znači, *oni (npr., poslovi) moraju biti rađeni!*

Princip 9.1

Imperativ se formira iz *glagola sadašnjeg vremena* na dva različita načina. U slučaju aktiva prvog i trećeg lica, *imperativ* se pravi postavljanjem čestice لِ prije *glagola sadašnjeg vremena* (*tabela 9.1*). Ova čestica se zove *lām naredbe* (لَامُ الْأَمْرِ) i jedna je od pet čestica koje uzrokuju prelazak *glagola sadašnjeg vremena* u *stanje džezm* (جَزْمٌ) (*princip 7.1*). Na primjer, يَفْعَلُ (*on radi*) postaje لِيَفْعَلْ (*on mora da radi!*).

Princip 9.2

Konjugacije aktiva drugog lica *imperativa* se tvore (1) stavljanjem drugog lica *glagola sadašnjeg vremena* u stanje *džezm*, (2) zamjenom početnog *tā'* za drugo lice sa *hemzetom* (koje stoji na *elifu*), i (3) vokalizacijom ovog hemzeta sa *kesrom*[23] (*tabela 9.2*). Na primjer, تَفْعَلُ (*radiš*) postaje اِفْعَلْ (*radi!*).

Princip 9.3

Sve pasivne konjugacije *imperativa*, uključujući i drugo lice, se formiraju postavljanjem *lāma naredbe* (لِ) prije konjugacija pasiva *glagola sadašnjeg vremena*. Na primjer, تُفْعَلُ (*na tebi se radi*) postaje

[23] U nekim slučajevima, *hemza* se vokalizuje *dammom*. Ovo se dešava kada je i slovo na *'ajn* poziciji *glagola sadašnjeg vremena* vokalizovano *dammom*. Ovi oblici su obrađeni u *lekciji 16*. Na primjer, تَنْصُرُ (*pomažeš*), postaje اُنْصُرْ (*pomozi!*). Vidjeti *tabelu 16.3*, *I vrsta glagola*, razredi A i E.

Tabela 9.1: Formiranje prvog i trećeg lica *imperativa* u aktivu

GLAGOL PRVOBITNO U *RAF'U*	**POKAZATELJ STANJA *RAF'***		**LĀM NAREDBE UZROČNIK *DŽEZMA***	**NAČIN ISPOLJAVANJA *DŽEZMA***		**IMPERATIV U *AKTIVU***
يَفْعَلُ On radi	Krajnja *damma*	+	لِ	Promijeniti krajnju *dammu* u *sukūn*	→	لِيَفْعَلْ Neka on radi!
يَفْعَلَانِ Njih dvojica rade	Krajnji *nūn*	+	لِ	Ukloniti krajnji *nūn*	→	لِيَفْعَلَا Neka njih dvojica rade!
يَفْعَلُونَ Oni rade	Krajnji *nūn*	+	لِ	Ukloniti krajnji *nūn*	→	لِيَفْعَلُوا Neka oni rade!
تَفْعَلُ Ona radi	Krajnja *damma*	+	لِ	Promijeniti krajnju *dammu* u *sukūn*	→	لِتَفْعَلْ Neka ona radi!
تَفْعَلَانِ Njih dvije rade	Krajnji *nūn*	+	لِ	Ukloniti krajnji *nūn*	→	لِتَفْعَلَا Neka njih dvije rade!
يَفْعَلْنَ One rade	مَبْنِيٌّ Nepromjenjiva	+	لِ	Nema promjene	→	لِيَفْعَلْنَ Neka one rade!
أَفْعَلُ Ja radim	Krajnja *damma*	+	لِ	Promijeniti krajnju *dammu* u *sukūn*	→	لِأَفْعَلْ Moram raditi!
نَفْعَلُ Mi radimo	Krajnja *damma*	+	لِ	Promijeniti krajnju *dammu* u *sukūn*	→	لِنَفْعَلْ Moramo raditi!

M = Maskulinum, F = Femininum, S = Singular, D = Dual, P = Plural

Tabela 9.2: Tvorba aktiva drugog lica[a] *imperativa*

SADAŠNJE VRIJEME **U *DŽEZMU***	**PRVI** **KORAK**		**DRUGI** **KORAK**		**AKTIV** ***IMPERATIVA***
تَفْعَلْ Ti (S/M) radiš	Ukloniti početno تَ	+	Dodati اِ na početak glagola	→	اِفْعَلْ [Ti] Radi! (S/M)
تَفْعَلَا Vas dvojica radite	Ukloniti početno تَ	+	Dodati اِ na početak glagola	→	اِفْعَلَا Radite vas dvojica!
تَفْعَلُوا Vi (P/M) radite	Ukloniti početno تَ	+	Dodati اِ na početak glagola	→	اِفْعَلُوا [Vi] Radite! (P/M)
تَفْعَلِي Ti (S/F) radiš	Ukloniti početno تَ	+	Dodati اِ na početak glagola	→	اِفْعَلِي [Ti] Radi! (S/F)
تَفْعَلَا Vas dvije radite	Ukloniti početno تَ	+	Dodati اِ na početak glagola	→	اِفْعَلَا Radite vas dvije!
تَفْعَلْنَ Vi (P/F) radite	Ukloniti početno تَ	+	Dodati اِ na početak glagola	→	اِفْعَلْنَ [Vi] Radite! (P/F)

[a] Kao što znamo, drugo lice se odnosi na osobu *kojoj se govori*. Tako svaka konjugacija iz *tabele 9.2* direktno naređuje nekoj osobi ili grupi osoba. Na primjer, اِفْعَلَا (*radite!*) naređuje dvjema osobama da urade neku radnju (tj., *radite vas dvojica!*).

M = Maskulinum, F = Femininum, S = Singular, D = Dual, P = Plural

لِتُفْعَلْ (*budi rađen!*) (*tabela 9.3*).

Pojačani imperativ

Pojačani imperativ se koristi za naglašeno zahtijevanje radnje. Na primjer, اِفْعَلَنَّ znači „svakako (ili zaista) radi!" a لِيَفْعَلَنَّ znači „svakako mora raditi!". Sve konjugacije *pojačanog imperativa* se dobijaju iz *pojačanog oblika*. Konjugacije aktiva *pojačanog imperativa* lice, rod i broj osobe kojoj se naređuje. Na primjer, لِيَفْعَلُنَّ znači, „svakako moraju biti rađeni (npr. poslovi)!".

Princip 9.4

Pojačani imperativ se formira iz *pojačanog oblika* na dva različita načina. U slučaju aktiva prvog i trećeg lica, *pojačani imperativ* se formira (1) uklanjanjem *lāma pojačanja* (لَ) iz *pojačanog oblika* i (2) stavljanjem *lāma naredbe* (لِ) umjesto njega. Pošto su svi oblici *pojačanog oblika nepromjenjivi* (مَبْنِيٌّ), ovaj *lām* ne mijenja stanje glagola. Ipak, značenje glagola se mijenja iz pojačanog oblika u pojačani imperativ. Na primjer, لَيَفْعَلَنَّ (*zaista će on uraditi!*) postaje لِيَفْعَلَنَّ (*svakako on mora uraditi!*).

Princip 9.5

Aktivne konjugacije drugog lica *pojačanog imperativa* se formiraju (1) uklanjanjem لَ sa početka *pojačanog oblika*, (2) zamjenom početnog *tā'* sa *hemzetom* (koje stoji na *elifu* i (3) vokalizovanjem ovog *hemzeta kesrom*[24]. Na primjer, لَتَفْعَلَنَّ (*zaista ćeš raditi!*) postaje اِفْعَلَنَّ (*svakako radi!*).

Princip 9.6

Sve pasivne konjugacije *pojačanog imperativa*, uključujući i drugo lice, se formiraju zamjenom *lāma pojačanja* (لَ) sa *lāmom naredbe* (لِ). Na primjer, لَتُفْعَلَنَّ (*zaista ćeš biti rađen!*) postaje لِتُفْعَلَنَّ (*svakako budi rađen!*) (*tabela 9.4*).

Ključna napomena

Konjugacije *imperativa* i *pojačanog imperativa* moraju biti zapamćene (*tabele 9.3*, *9.4*) prije prelaska na sljedeću lekciju.

[24]U nekim slučajevima, ovo *hemze* se vokalizuje *dammom*. Pogledati *fusnotu 23*

Tabela 9.3: *Imperativ*

PASIV	**AKTIV**
لِيُفْعَلْ Neka bude rađen!	لِيَفْعَلْ Neka on radi!
لِيُفْعَلَا Neka njih dvojica budu rađeni!	لِيَفْعَلَا Neka njih dvojica rade!
لِيُفْعَلُوا Neka budu rađeni!	لِيَفْعَلُوا Neka oni rade!
لِتُفْعَلْ Neka bude rađena!	لِتَفْعَلْ Neka ona radi!
لِتُفْعَلَا Neka njih dvije budu rađene	لِتَفْعَلَا Neka njih dvije rade!
لِيُفْعَلْنَ Neka budu rađene	لِيَفْعَلْنَ Neka one rade!
لِتُفْعَلْ Budi rađen!	اِفْعَلْ [Ti] Radi! (S/M)
لِتُفْعَلَا Budite rađeni vas dvojica!	اِفْعَلَا Radite vas dvojica!
لِتُفْعَلُوا Budite rađeni!	اِفْعَلُوا [Vi] Radite! (P/M)
لِتُفْعَلِي Budi rađena!	اِفْعَلِي [Ti] Radi! (S/F)
لِتُفْعَلَا Budite rađene vas dvije!	اِفْعَلَا Radite vas dvije!
لِتُفْعَلْنَ Budite rađene!	اِفْعَلْنَ [Vi] Radite! (P/F)
لِأُفْعَلْ Moram biti rađen!	لِأَفْعَلْ Moram raditi!
لِنُفْعَلْ Moramo biti rađeni!	لِنَفْعَلْ Moramo raditi!

M = Maskulinum, F = Femininum, S = Singular, D = Dual, P = Plural

Tabela 9.4: *Pojačani imperativ*

PASIV *POJAČANE KOMANDE*	**AKTIV** *POJAČANE KOMANDE*
لِيُفْعَلَنَّ Svakako neka bude rađen!	لِيَفْعَلَنَّ Svakako neka on radi!
لِيُفْعَلَانِّ Svakako neka budu rađeni njih dvojica!	لِيَفْعَلَانِّ Svakako neka njih dvojica rade!
لِيُفْعَلُنَّ Svakako neka budu rađeni!	لِيَفْعَلُنَّ Svakako neka oni rade!
لِتُفْعَلَنَّ Svakako neka bude rađena!	لِتَفْعَلَنَّ Svakako neka oni radi!
لِتُفْعَلَانِّ Svakako neka budu rađene njih dvije!	لِتَفْعَلَانِّ Svakako neka njih dvije rade!
لِيُفْعَلْنَانِّ Svakako neka budu rađene!	لِيَفْعَلْنَانِّ Svakako neka one rade!
لِتُفْعَلَنَّ Svakako budi rađen!	اِفْعَلَنَّ Svakako [ti] radi! (S/M)
لِتُفْعَلَانِّ Svakako budite rađeni vas dvojica!	اِفْعَلَانِّ Svakako radite vas dvojica!
لِتُفْعَلُنَّ Svakako budite rađeni!	اِفْعَلُنَّ Svakako radite! (P/M)
لِتُفْعَلِنَّ Svakako budi rađena!	اِفْعَلِنَّ Svakako [ti] radi! (S/F)
لِتُفْعَلَانِّ Svakako budite rađene vas dvije!	اِفْعَلَانِّ Svakako radite vas dvije!
لِتُفْعَلْنَانِّ Svakako budite rađene!	اِفْعَلْنَانِّ Svakako radite! (P/F)
لِأُفْعَلَنَّ Svakako moram biti rađen!	لِأَفْعَلَنَّ Svakako moram raditi!
لِنُفْعَلَنَّ Svakako moramo biti rađeni!	لِنَفْعَلَنَّ Svakako moramo raditi!

M = Maskulinum, F = Femininum, S = Singular, D = Dual, P = Plural

Lekcija 10

Zabrana (اَلنَّهْيُ)

Zabrana (اَلنَّهْيُ) je oblik koji služi za zabranu neke radnje. Na primjer, لَا تَفْعَلْ znači, „ne radi!", tj. „nemoj da radiš!". Sve konjugacije *zabrane* se izvode iz *glagola sadašnjeg vremena* u stanju *džezm* (جَزْمٌ). Konjugacije aktiva *zabrane* oslikavaju lice, rod i broj osobe kojoj se nešto brani. Na primjer, لَا يَفْعَلُوا znači, „neka ne rade!". Konjugacije pasiva *zabrane* oslikavaju lice, rod i broj *objekta* zabrane. Na primjer, لَا يُفْعَلُوا znači, „neka oni (npr., ti poslovi) ne budu rađeni!".

Princip 10.1

Postavljanjem čestice لَا prije svih konjugacija *glagola sadašnjeg vremena* tvorimo *zabranu* (اَلنَّهْيُ) (*tabela 10.1*). Čestica لَا se zove *lām zabrane* (لَامُ اَلنَّهْيِ) i jedna je od pet čestica koje uzrokuju prelazak *glagola sadašnjeg vremena* u *stanje džezm* (جَزْمٌ) (*princip 7.1*). Ona također mijenja značenje glagola iz sadašnjeg vremena u zabranu. Na primjer, تَفْعَلُ (*ti radiš*) postaje لَا تَفْعَلْ (*ne radi!*).

Pojačana zabrana

Pojačana zabrana se koristi za naglašenu zabranu radnje. Na primjer, لَا تَفْعَلَنَّ znači, *nikako ne radi!*. Sve konjugacije *pojačane zabrane* se izvode iz *pojačanog stanja*. Konjugacije aktiva *pojačane zabrane* oslikavaju lice, rod i broj osobe kojoj se nešto brani. Na primjer, لَا يَفْعَلُنَّ znači, *neka nikako ne rade!*. Konjugacije pasiva *pojačane zabrane* oslikavaju lice, rod i broj *objekta* zabrane. Na primjer, لَا يُفْعَلُنَّ znači, *neka nikako ne budu rađeni (npr., neki poslovi)!*.

Princip 10.2

Pojačana zabrana se formira (1) uklanjanjem *lāma pojačanja* (لَ) iz svih konjugacija *pojačanog stanja* i (2) njegovom zamjenom *lāmom zabrane* (لَا). Pošto su svi oblici *pojačanog stanja nepromjenjivi* (مَبْنِيٌّ),

ovo ne mijenja *gramatičko stanje* glagola. Međutim, značenje glagola se minjenja iz pojačanog u pojačanu zabranu. Na primjer, لَتَفْعَلَنَّ (*zaista ćeš raditi!*) postaje لَا تَفْعَلَنَّ (*nikako ne radi!*).

Ključna napomena

Konjugacije *zabrane* i *pojačane zabrane* moraju biti zapamćene (*tabela 10.1* i *10.2*) prije prelaska na sljedeću lekciju.

Tabela 10.1: *Zabrana*

PASIV	**AKTIV**
لَا يُفْعَلْ Neka ne bude rađen!	لَا يَفْعَلْ Neka on ne radi!
لَا يُفْعَلَا Neka njih dvojica ne budu rađeni!	لَا يَفْعَلَا Neka njih dvojica ne rade!
لَا يُفْعَلُوا Neka ne budu rađeni!	لَا يَفْعَلُوا Neka oni ne rade!
لَا تُفْعَلْ Neka ne bude rađena!	لَا تَفْعَلْ Neka ona ne radi!
لَا تُفْعَلَا Neka njih dvije ne budu rađene!	لَا تَفْعَلَا Neka njih dvije ne rade!
لَا يُفْعَلْنَ Neka ne budu rađene!	لَا يَفْعَلْنَ Neka one ne rade!
لَا تُفْعَلْ Ne budi rađen!	لَا تَفْعَلْ Ne radi! (S/M)
لَا تُفْعَلَا Ne budite rađeni vas dvojica!	لَا تَفْعَلَا Ne radite vas dvojica!
لَا تُفْعَلُوا Ne budite rađeni!	لَا تَفْعَلُوا Ne radite! (P/M)
لَا تُفْعَلِي Ne budi rađena!	لَا تَفْعَلِي Ne radi! (S/F)
لَا تُفْعَلَا Ne budite rađene vas dvije!	لَا تَفْعَلَا Ne radite vas dvije!
لَا تُفْعَلْنَ Ne budite rađene!	لَا تَفْعَلْنَ Ne radite! (P/F)
لَا أُفْعَلْ Neka ne budem rađen!	لَا أَفْعَلْ Neka ne radim!
لَا نُفْعَلْ Neka ne budemo rađeni!	لَا نَفْعَلْ Neka ne radimo!

M = Maskulinum, F = Femininum, S = Singular, D = Dual, P = Plural

Tabela 10.2: *Pojačana zabrana*

PASIV *POJAČANE ZABRANE*	**AKTIV** *POJAČANE ZABRANE*
لَا يُفْعَلَنَّ Neka nikako ne bude rađen!	لَا يَفْعَلَنَّ Neka on nikako ne radi!
لَا يُفْعَلَانِّ Neka njih dvojica nikako ne budu rađeni!	لَا يَفْعَلَانِّ Neka njih dvojica nikako ne rade!
لَا يُفْعَلُنَّ Neka nikako ne budu rađeni!	لَا يَفْعَلُنَّ Neka oni nikako ne rade!
لَا تُفْعَلَنَّ Neka nikako ne bude rađena!	لَا تَفْعَلَنَّ Neka ona nikako ne radi!
لَا تُفْعَلَانِّ Neka njih dvije nikako ne budu rađene!	لَا تَفْعَلَانِّ Neka njih dvije nikako ne rade!
لَا يُفْعَلْنَانِّ Neka nikako ne budu rađene!	لَا يَفْعَلْنَانِّ Neka one nikako ne rade!
لَا تُفْعَلَنَّ Nikako ne budi rađen!	لَا تَفْعَلَنَّ Nikako ne radi! (S/M)!
لَا تُفْعَلَانِّ Nikako ne budite rađeni vas dvojica!	لَا تَفْعَلَانِّ Nikako ne radite vas dvojica!
لَا تُفْعَلُنَّ Nikako ne budite rađeni!	لَا تَفْعَلُنَّ Nikako ne radite! (P/M)!
لَا تُفْعَلِنَّ Nikako ne budi rađena!	لَا تَفْعَلِنَّ Nikako ne radi! (S/F)!
لَا تُفْعَلَانِّ Nikako ne budite rađene vas dvije!	لَا تَفْعَلَانِّ Nikako ne radite vas dvije!
لَا تُفْعَلْنَانِّ Nikako ne budite rađene!	لَا تَفْعَلْنَانِّ Nikako ne radite! (P/F)!
لَا أُفْعَلَنَّ Neka nikako ne budem rađen!	لَا أَفْعَلَنَّ Neka nikako ne radim!
لَا نُفْعَلَنَّ Neka nikako ne budemo rađeni!	لَا نَفْعَلَنَّ Neka nikako ne radimo!

M = Maskulinum, F = Femininum, S = Singular, D = Dual, P = Plural

Lekcija 11

Particip aktivni (اِسْمُ الْفَاعِلِ)

Većina arapskih riječi se dobija iz tri korijenska slova, koja spojena međusobno dobijaju određeno značenje. Postavljanje ovih slova u različite obrasce stvaramo različite, ali povezane riječi. *Lekcije 11-15* pokrivaju neke od često sretanih imeničkih oblika.

Princip 11.1

Particip aktivni (اِسْمُ الْفَاعِلِ) označava osobu koja radi radnju opisanu korijenskim slovima. Na primjer, slova ف-ع-ل imaju značenje „raditi”, a njihov particip aktivni فَاعِلٌ označava „onoga koji radi”, tj. „radnika”.

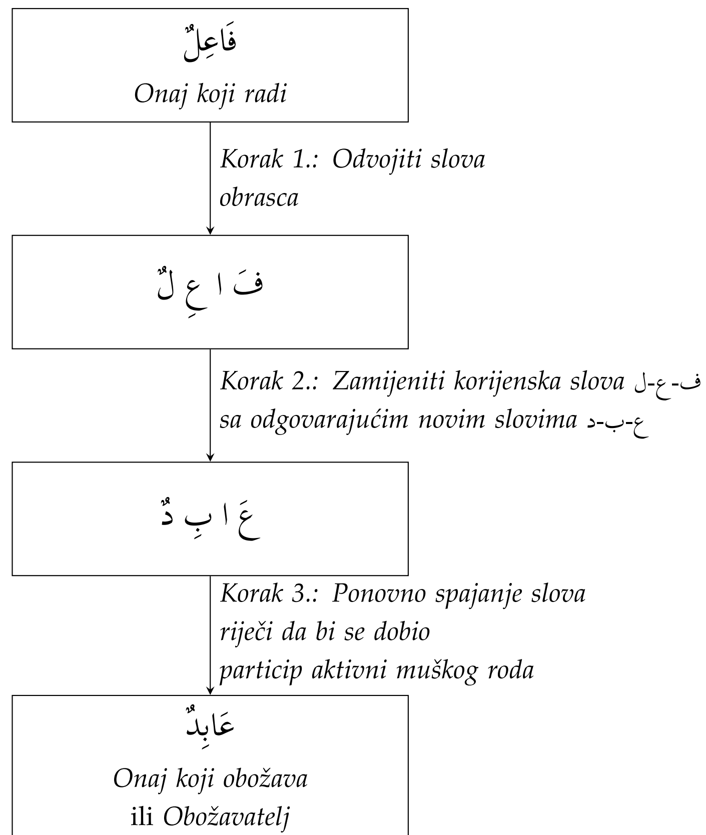
Princip 11.2

Particip aktivni ima i muški i ženski oblik[25]. Postavljanjem tri korijenska slova u obrazac فَاعِلٌ dobijamo muški oblik *participa aktivnog*. Na primjer, zamjenom *fā'* (ف), *'ain* (ع), and *lām* (ل) pozicija u ovom obrascu sa ع-ب-د nastaje riječ عَابِدٌ (*muškarac koji obožava*) (*slika 11.1*).

Princip 11.3

Ženski oblik *participa aktivnog* se tvori postavljanjem korijenskih slova u obrazac فَاعِلَةٌ. Tako, ع-ب-د (*obožavati*) postaje عَابِدَةٌ (*žena koja obožava*).

[25]Sve arapske imenice, i za živa bića i za nežive predmete i pojmove se svrstavaju ili u muški ili u ženski rod. Na primjer, imenica شَمسٌ (*sunce*) je ženska dok je كِتَابٌ (*knjiga*) muška. Muški oblik se koristi za *muška bića* ili *muške objekte*. Slično, ženski oblik se koristi za *ženska bića* ili *ženske objekte*.

Slika 11.1: Nastanak participa aktivnog iz korijenskih slova

Princip 11.4

Arapske riječi ulaze u četiri *gramatička stanja* (*lekcija 5*). Od ovih, imenice ulaze u tri[26]: (1) *raf'* (رَفْعٌ), (2) *nasb* (نَصْبٌ) i (3) *džerr* (جَرٌّ).

Imenice izražavaju ova *stanja* (1) promjenom vokalizacije posljednjeg slova u riječi ili (2) promjenom slova na kraju riječi.

Princip 11.5

Većina arapskih riječi u *jednini*, bilo muških ili ženskih, izražava promjenu *gramatičkog stanja* promjenom vokala na posljednjem slovu riječi. Dvije *damme* (ٌ) ukazuju na *stanje raf'* (رَفْعٌ), dvije *fethe* (ً) na *stanje nasb* (نَصْبٌ), a dvije *kesre* (ٍ) na *stanje džerr* (جَرٌّ)[27]. Ovo je prikazano u *tabeli 11.3* (posljednjoj u ovoj lekciji) i za mušku i za žensku jedninu *participa aktivnog*.

Princip 11.6

Kao i glagoli, arapske imenice takođe imaju oblik dvojine[28]. Dvojina se dobija iz jednine (1) uklanjanjem vokala sa zadnjeg slova i (2) dodavanjem odgovarajućeg završetka. Ovaj završetak oslikava *gramatičko stanje* riječi. Ako je riječ u *stanju raf'* (رَفْعٌ) onda se dodaje sufiks ـَانِ; a ako je riječ u stanjima *nasb* (نَصْبٌ) ili *džerr* (جَرٌّ), kao završetak se dodaje ـَيْنِ. Ovi završeci se koriste i kod ženskog i kod muškog roda kao što je prikazano u *tabeli 11.1*. Na primjer, عَابِدٌ (*obožavatelj*) postaje عَابِدَانِ (*dva obožavatelja*) u stanju *raf'* (رَفْعٌ) i عَابِدَيْنِ (*dva obožavatelja*) u *stanjima nasb* (نَصْبٌ) i *džerr* (جَرٌّ). Dok kod ženskog roda, عَابِدَةٌ (*obožavateljka*) postaje عَابِدَتَانِ (*dvije obožavateljke*) u *stanju raf'* (رَفْعٌ) i عَابِدَتَيْنِ (*dvije obožavateljke*) u *stanjima nasb* (نَصْبٌ) and *džerr* (جَرٌّ).

Princip 11.7

Postoje dvije vrste množine arapskih imenica: *nepravilna množina* (اَلْجَمْعُ الْمُكَسَّرُ, جَمْعُ التَّكْسِيرِ) i *pravilna množina* (اَلْجَمْعُ السَّالِمُ). *Nepravilna množina* se tvori tako što se: (1) riječi u jednini „razbije" (na slova), (2) ubace i/ili uklone slova i (3) promijeni vokalizacija. Ne postoji neka predodređena kombinacija ovih promjena. Tako, svaka nepravilna množina mora biti pojedinačno zapamćena. Na primjer, nepravilna množina za riječ كِتَابٌ (*knjiga*) je كُتُبٌ (*knjige*), dok je nepravilna množina za مَسْجِدٌ (*džamija*): مَسَاجِدُ (*džamije*). U oba navedena slučaja, oblik u jednini je rastavljen, slova su dodata ili oduzeta, a vokalizacija je promijenjena.

[26] Ova gramatička stanja su rezultat međudjelovanja imenica sa drugim riječima u rečenici. Na primjer, ako je imenica subjekat rečenice, onda ona ulazi u *gramatičko stanje raf'* (رَفْعٌ). Cilj početnika je da nauči šta su to *gramatička stanja* i da zapamti njihove različite forme. Rasprava o ulogama riječi u rečenici i o uzrocima promjene njihovog *gramatičkog stanja* prevazilazi okvire ove knjige.

[27] Udvostručeni vokal je poznat kao *tenwīn* (تَنْوِينٌ)

[28] Dvojina se koristi kada se govori o *dvije osobe* ili *dva objekta*

Princip 11.8

Druga vrsta množine u arapskom jeziku se zove *pravilna množina*, i ona se koristi kod *participa aktivnog*[29]. *Pravilna množina* se formira od jednine (1) uklanjanjem vokalizacije sa posljednjeg slova i (2) dodavanjem odgovarajućeg nastavka. Ovaj nastavak je različit za mušku i žensku formu i oslikava *gramatičko stanje* riječi (*tabela 11.2*). U slučaju pravilne množine muškog roda, ako je riječ u *stanju raf'* (رَفْعٌ), dodaje se sufiks ـُونَ; a ako je u nekom od *stanja nasb* (نَصْبٌ) ili *džerr* (جَرٌّ), dodaje se ـِينَ. Na primjer, عَابِدٌ (*obožavatelj*) postaje عَابِدُونَ (*obožavatelji*) u *stanju raf'* (رَفْعٌ) i عَابِدِينَ (*obožavatelje/obožavatelja*) u *stanjima nasb* (نَصْبٌ) i *džerr* (جَرٌّ).

U slučaju pravilne množine ženskog roda, ako je riječ u *stanju raf'* (رَفْعٌ), dodaje se sufiks ـَاتُ; dok ako je riječ u *stanjima nasb* (نَصْبٌ) ili *džerr* (جَرٌّ), dodaje se završetak ـَاتِ. Na primjer, عَابِدَةٌ (*obožavateljka*) postaje عَابِدَاتٌ (*obožavateljke*) u *stanju raf'* (رَفْعٌ) i عَابِدَاتٍ (*obožavateljke/obožavateljki*) u *stanjima nasb* (نَصْبٌ) i *džerr* (جَرٌّ).

Ključna napomena

Deklinacije *participa aktivnog* moraju biti upamćene (*tabela 11.3*) prije prelaska na sljedeću lekciju.

[29]Neke riječi (u jednini) imaju samo nepravilnu, a druge samo pravilnu množinu. Rijetko, neke riječi će imati i pravilnu i nepravilnu množinu. Većinom, *participi aktivni* imaju pravilnu množinu.

Tabela 11.1: Formiranje dvojine od jednine

STANJE	OBLIK U JEDNINI	KORAK PRVI		REZULTAT		SUFIKS		OBLIK U DUALU
				MUŠKI ROD				
RAF'	فَاعِلٌ Radnik	Ukloniti sufiks ـٌ	→	فَاعِل	+	ـَانِ	→	فَاعِلَانِ Dva radnika
NASB	فَاعِلًا Radnika	Ukloniti sufiks ـًا	→	فَاعِل	+	ـَيْنِ	→	فَاعِلَيْنِ Dva radnika
JARR	فَاعِلٍ Radnika	Ukloniti sufiks ـٍ	→	فَاعِل	+	ـَيْنِ	→	فَاعِلَيْنِ Dva radnika
				ŽENSKI ROD				
RAF'	فَاعِلَةٌ Radnica	Ukloniti sufiks ـَةٌ	→	فَاعِل	+	ـَتَانِ	→	فَاعِلَتَانِ Dvije radnice
NASB	فَاعِلَتًا Radnicu	Ukloniti sufiks ـَتًا	→	فَاعِل	+	ـَتَيْنِ	→	فَاعِلَتَيْنِ Dvije radnice
JARR	فَاعِلَةٍ Radnice	Ukloniti sufiks ـَةٍ	→	فَاعِل	+	ـَتَيْنِ	→	فَاعِلَتَيْنِ Dvije radnice

Tabela 11.2: Formiranje pravilne množine od jednine

STANJE	OBLIK U JEDNINI	KORAK PRVI		REZULTAT		SUFIKS		OBLIK U MNOŽINI
				MUŠKI ROD				
RAF‘	فَاعِلٌ Radnik	Ukloniti sufiks ـٌ	→	فَاعِل	+	ـُونَ	→	فَاعِلُونَ Radnici
NASB	فَاعِلًا Radnika	Ukloniti sufiks ـًا	→	فَاعِل	+	ـِينَ	→	فَاعِلِينَ Radnike
JARR	فَاعِلٍ Radnika	Ukloniti sufiks ـٍ	→	فَاعِل	+	ـِينَ	→	فَاعِلِينَ Radnika
				ŽENSKI ROD				
RAF‘	فَاعِلَةٌ Radnica	Ukloniti sufiks ـَةٌ	→	فَاعِل	+	ـَاتٌ	→	فَاعِلَاتٌ Radnice
NASB	فَاعِلَتًا Radnicu	Ukloniti sufiks ـَتًا	→	فَاعِل	+	ـَاتٍ	→	فَاعِلَاتٍ Radnice
JARR	فَاعِلَةٍ Radnice	Ukloniti sufiks ـَةٍ	→	فَاعِل	+	ـَاتٍ	→	فَاعِلَاتٍ Radnica

Tabela 11.3: *Particip aktivni*

ŽENSKI ROD			**MUŠKI ROD**			
PRAVILNA MNOŽINA	**DVOJINA**	**JEDNINA**	**PRAVILNA MNOŽINA**	**DVOJINA**	**JEDNINA**	**STANJE**
فَاعِلَاتٌ Radnice	فَاعِلَتَانِ Dvije radnice	فَاعِلَةٌ Radnica	فَاعِلُونَ Radnici	فَاعِلَانِ Dva radnika	فَاعِلٌ Radnik	رَفْعٌ
فَاعِلَاتٍ Radnice	فَاعِلَتَيْنِ Dvije radnice	فَاعِلَتًا Radnicu	فَاعِلِينَ Radnike	فَاعِلَيْنِ Dva radnika	فَاعِلًا Radnika	نَصْبٌ
فَاعِلَاتٍ Radnica	فَاعِلَتَيْنِ Dvije radnice	فَاعِلَةٍ Radnice	فَاعِلِينَ Radnika	فَاعِلَيْنِ Dva radnika	فَاعِلٍ Radnika	جَرٌّ

Lekcija 12

Particip pasivni (اِسْمُ الْمَفْعُولِ)

Princip 12.1

Particip pasivni (اِسْمُ الْمَفْعُولِ) označava osobu ili stvar nad kojom se sprovodi radnja koju opisuju korijenska slova. Na primjer, slova ف-ع-ل imaju značenja „raditi", a njihov particip pasivni مَفْعُولٌ označava „ono što je urađeno", tj. „djelo".

Princip 12.2

Muški oblik *pasivnog participa* se tvori postavljanjem tri korijenska slova u obrazac مَفْعُولٌ. Na primjer, zamjenom *fā'* (ف), *'ain* (ع) i *lām* (ل) pozicija u ovom obrascu sa ض-ر-ب (*udariti*) dobija se مَضْرُوبٌ (*muškarac koji je udaren* ili *objekat muškog roda koji je udaren*) (*slika 12.1*).

Princip 12.3

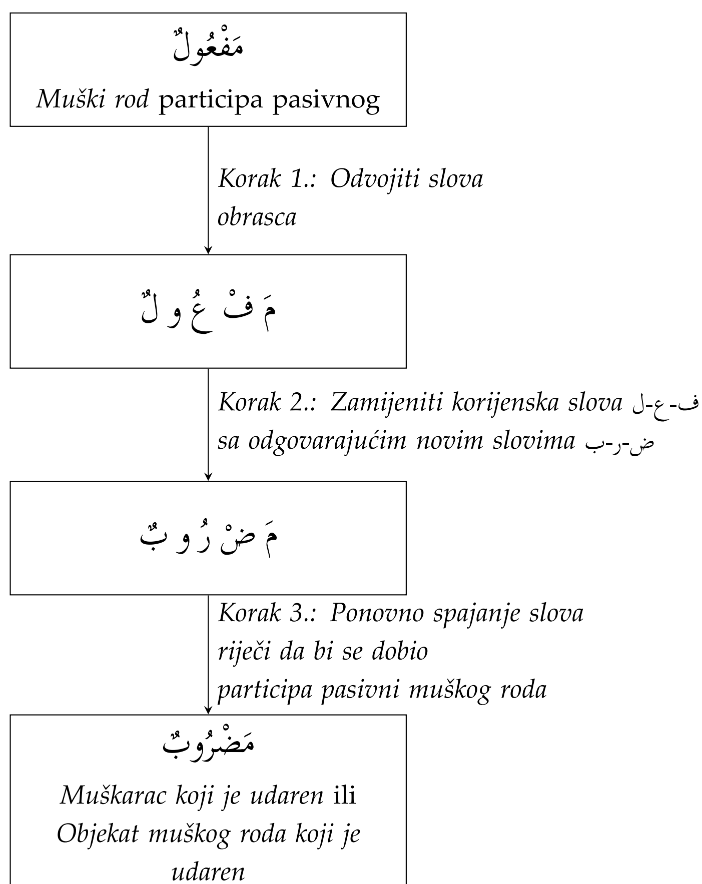
Ženski oblik *participa pasivnog* se tvori postavljanjem tri korijenska slova u obrazac مَفْعُولَةٌ. Na primjer, ض-ر-ب (*udariti*) postaje مَضْرُوبَةٌ (*žena koja je udarena* ili *objekat ženskog roda koji je udaren*).

Princip 12.4

Dvojina i pravilna množina *participa pasivnog* se tvore na način sličan onom opisanom za dvojinu i pravilnu množinu *participa aktivnog* (*lekcija 11*). U većini slučajeva, *participi pasivni* nemaju nepravilnu množinu.

Ključna napomena

Deklinacije *participa pasivnog* moraju biti upamćene (*tabela 12.1*) prije prelaska na sljedeću lekciju.

Slika 12.1: Nastanak participa pasivnog iz korijenskih slova

Tabela 12.1: *Pasivni particip*

ŽENSKI ROD			MUŠKI ROD			
PRAVILNA MNOŽINA	**DVOJINA**	**JEDNINA**	**PRAVILNA MNOŽINA**	**DVOJINA**	**JEDNINA**	**STANJE**
مَفْعُولَاتٌ urađene	مَفْعُولَتَانِ dvije urađene	مَفْعُولَةٌ urađena	مَفْعُولُونَ urađeni	مَفْعُولَانِ dva urađena	مَفْعُولٌ urađen	رَفْعٌ
مَفْعُولَاتٍ urađene	مَفْعُولَتَيْنِ dvije urađene	مَفْعُولَتًا urađenu	مَفْعُولِينَ urađene	مَفْعُولَيْنِ dva urađena	مَفْعُولًا urađenog	نَصْبٌ
مَفْعُولَاتٍ urađenih	مَفْعُولَتَيْنِ dvije urađene	مَفْعُولَةٍ urađene	مَفْعُولِينَ urađenih	مَفْعُولَيْنِ dva urađena	مَفْعُولٍ urađenog	جَرٌّ

Lekcija 13

Imenica mjesta i vremena (اِسْمُ الظَّرْفِ)

Princip 13.1

Imenica mjesta i vremena (اِسْمُ الظَّرْفِ) (takođe i اِسْمُ الْمَكَانِ وَالزَّمَانِ) opisuje *vrijeme kad* ili *mjesto gdje* se radnja koju označavaju korijenska slova dešava. Na primjer, slova ف-ع-ل znače „raditi” a njihova *imenica mjesta i vremena* مَفْعَلٌ označava „mjesto ili vrijeme rada”.

Princip 13.2

Imenica mjesta i vremena nastaje tako što se tri korijenska slova postave u obrazac مَفْعَلٌ ili مَفْعِلٌ (*tabela 13.1*). Svaki pojedinačni korijen koristi samo jedan od navedenih obrazaca. Na primjer, zamjenom *fā'* (ف), *'ain* (ع) i *lām* (ل) pozicija ovog obrasca sa س-ج-د (*klanjati*, tj. *padati ničice, činiti sedždu*) dobijamo مَسْجِدٌ (*mjesto klanjanja*).

Princip 13.3

Imenica mjesta i vremena nema ženski oblik.

Princip 13.4

Dvojina *imenice mjesta i vremena* se formira slično dvojini *participa aktivnog* (*lekcija 11*).

Princip 13.5

Suprotno prethodno obrađenim imeničkim oblicima, *imenica mjesta i vremena* koristi nepravilnu množinu. Kao što je pomenuto u *lekciji 11*, nepravilna množina svake pojedinačne imenice u

jednini mora biti zapamćena. *Tabela 13.1* prikazuje često korišćeni obrazac nepravilne množine za *imenicu mjesta i vremena*.

Princip 13.6

Prisjetimo se da imenice izražavaju *gramatička stanja* (1) promjenom vokalizacije posljednjeg slova u riječi ili (2) promjenom slova na kraju riječi. Opšte je pravilo da nepravilne množine izražavaju svoja *gramatička stanja* promjenama u vokalizaciji posljednjeg slova. Dvije *damme* (ٌ) ukazuju na *stanje raf'* (رَفْعٌ), dvije *fethe* (ً) na *stanje nasb* (نَصْبٌ) a dvije *kasre* (ٍ) na *stanje džerr* (جَرٌّ).

Princip 13.7

Nepravilna množina *imenice mjesta i vremena* se razlikuje od gore navedenog principa, jer trpi samo jednu *dammu* (ُ) ili *fethu* (َ) na posljednjem slovu (*tabela 13.1*). Ovakve vrste riječi se u arapskom jeziku nazivaju *gajr munsarif* (غَيْرُ مُنْصَرِفٍ). One ne trpe udvostručene samoglasnike (*tenvīn*) niti *kesru* na posljednjem slovu. Tako, za *gajr munsarif*, jedna *damma* (ُ) ukazuje na *stanje raf'* (رَفْعٌ), a jedna *fetha* (َ) na stanja *nasb* (نَصْبٌ) i *džerr* (جَرٌّ).

Ključna napomena

Deklinacije *imenice mjesta i vremena* moraju biti upamćene (*tabela 13.1*) prije prelaska na sljedeću lekciju.

Tabela 13.1: Dva oblika muškog roda *imenice mjesta i vremena*

MUŠKI ROD			
NEPRAVILNA MNOŽINA	**DVOJINA**	**JEDNINA**	**STANJE**
OBRAZAC A			
مَفَاعِلُ mjesta *ili* vremena rada	مَفْعَلَانِ dva mjesta *ili* vremena rada	مَفْعَلٌ mjesto *ili* vrijeme rada	رَفْعٌ
مَفَاعِلَ mjesta *ili* vremena rada	مَفْعَلَيْنِ dva mjesta *ili* vremena rada	مَفْعَلًا mjesto *ili* vrijeme rada	نَصْبٌ
مَفَاعِلَ mjesta *ili* vremena rada	مَفْعَلَيْنِ dva mjesta *ili* vremena rada	مَفْعَلٍ mjesta *ili* vremena rada	جَرٌّ
OBRAZAC B			
مَفَاعِلُ mjesta *ili* vremena rada	مَفْعِلَانِ dva mjesta *ili* vremena rada	مَفْعِلٌ mjesto *ili* vrijeme rada	رَفْعٌ
مَفَاعِلَ mjesta *ili* vremena rada	مَفْعِلَيْنِ dva mjesta *ili* vremena rada	مَفْعِلًا mjesto *ili* vrijeme rada	نَصْبٌ
مَفَاعِلَ mjesta *ili* vremena rada	مَفْعِلَيْنِ dva mjesta *ili* vremena rada	مَفْعِلٍ mjesta *ili* vremena rada	جَرٌّ

Lekcija 14

Imenica oruđa (اِسْمُ الْآلَتِ)

Princip 14.1

Imenica oruđa (اِسْمُ الآلَتِ) opisuje alat koji se koristi da bi se izvršila radnja data korijenom. Na primjer, slova ف-ع-ل imaju značenje „raditi", a njihova *imenica oruđa* مِفْعَلٌ se odnosi na oruđe kojim se radi.

Princip 14.2

Imenica oruđa se tvori postavljanjem korijenskih slova na jedan od tri obrasca: (1) مِفْعَلٌ, (2) مِفْعَلَةٌ i (3) مِفْعَالٌ. Oni se, redom, zovu kratki, srednji i dugi, prema broju slova koji u sebi sadrže (*tabela 14.1*). Data kombinacija slova može koristiti jedan, dva ili sva tri obrasca. Na primjer,slova ف-ت-ح znače „otvoriti", a njihova imenica oruđa مِفْتَاحٌ označava oruđe kojim se otvara (tj. ključ).

Princip 14.3

Imenica oruđa nema oblik za ženski rod.

Princip 14.4

Dvojina *imenice oruđa* se pravi slično dvojini *aktivnog participa* (*lekcija 11*).

Princip 14.5

Imenica oruđa koristi nepravilnu množinu *gajr munsarif* (غَيْرُ مُنْصَرِفٍ). Kao što znamo, *gajr munsarif* riječi ne trpe ni udvostručena slova (*tenwīn*) niti *kesru* na posljednjem slovu (*lekcija 13*).

Ključna napomena

Deklinacije *imenice oruđa* moraju biti upamćene (*tabela 14.1*) prije preslaska na sljedeću lekciju.

Tabela 14.1: Tri oblika muškog roda *imenice oruđa*

MUŠKI ROD			
NEPRAVILNA MNOŽINA	**DVOJINA**	**JEDNINA**	**STANJE**
OBRAZAC A (KRATKI)			
مَفَاعِلُ oruđa za rad	مِفْعَلَانِ dva oruđa za rad	مِفْعَلٌ oruđe za rad	رَفْعٌ
مَفَاعِلَ oruđa za rad	مِفْعَلَيْنِ dva oruđa za rad	مِفْعَلًا oruđe za rad	نَصْبٌ
مَفَاعِلَ oruđa za rad	مِفْعَلَيْنِ dva oruđa za rad	مِفْعَلٍ oruđa za rad	جَرٌّ
OBRAZAC B (SREDNJI)			
مَفَاعِلُ oruđa za rad	مِفْعَلَتَانِ dva oruđa za rad	مِفْعَلَةٌ oruđe za rad	رَفْعٌ
مَفَاعِلَ oruđa za rad	مِفْعَلَتَيْنِ dva oruđa za rad	مِفْعَلَتًا oruđe za rad	نَصْبٌ
مَفَاعِلَ oruđa za rad	مِفْعَلَتَيْنِ dva oruđa za rad	مِفْعَلَةٍ oruđa za rad	جَرٌّ
OBRAZAC C (DUGI)			
مَفَاعِيلُ oruđa za rad	مِفْعَالَانِ dva oruđa za rad	مِفْعَالٌ oruđe za rad	رَفْعٌ
مَفَاعِيلَ oruđa za rad	مِفْعَالَيْنِ dva oruđa za rad	مِفْعَالًا oruđe za rad	نَصْبٌ
مَفَاعِيلَ oruđa za rad	مِفْعَالَيْنِ dva oruđa za rad	مِفْعَالٍ oruđa za rad	جَرٌّ

Lekcija 15

Superlativ (اِسْمُ التَّفْضِيلِ)

Princip 15.1

Superlativ (اِسْمُ التَّفْضِيلِ) označava *najviši stepen* ili *komparativ* osobine koju opisuju korijenska slova. Na primjer, slova ف-ع-ل znače „raditi”, a njihov *superlativ* أَفْعَلُ se odnosi na „onoga koji najviše radi” ili „onoga koji više radi”.

Princip 15.2

Jednina muškog roda *superlativa* se tvori postavljanjem tri korijenska slova u obrazac أَفْعَلُ (*tabela 15.1*). Na primjer, zamjenom *fā'* (ف), *'ajn* (ع)i *lām* (ل) pozicija ovog obrasca sa ك-ب-ر (*biti velik*) se dobija أَكْبَرُ (*najveći* ili *veći*). Ovaj obrazac je *gajr munsarif* (غَيْرُ مُنْصَرِفٍ) pa ne trpi ni udvostručeni samoglasnik (*tanwīn*) niti *kesru* na posljednjem slovu.

Princip 15.3

Muški oblik *superlativa* koristi standardnu dvojinu, a množina može biti i pravilna i nepravilna. (*tabela 15.1*). Nepravilna množina muškog roda *superlativa* je *gajr munsarif* (غَيْرُ مُنْصَرِفٍ).

Princip 15.4

Ženski rod *superlativa* se obrazuje postavljanjem tri korijenska slova na obrazac فُعْلَى[30]. Na primjer, zamjenom *fā'* (ف), *'ajn* (ع) i *lām* (ل) pozicija ovog obrasca sa ك-ب-ر (*biti velik*) dobijamo كُبْرَى (*najveću* ili *veću*). Ovaj oblik za svako *gramatičko stanje* ima isti završetak. Drugačije rečeno, isti obrazac فُعْلَى, se koristi za sva tri *gramatička stanja* (*tabela 15.2*).

[30]Iako posljednje slovo ove riječi liči na *ya'*, to je, ustvari, *'elif maqsura* (اَلْأَلِفُ الْمَقْصُورَةُ) ili *slomljeni elif.* Ovo slovo, kao i obični *'elif*, uzrokuje produženje samoglasnika koji mu prethodi. Tako, ženski oblik *superlativa* se izgovara *fu'lā*.

Princip 15.5

Ženski rod *superlativa* koristi standardnu dvojinu, i obije vrste množine: pravilnu i nepravilnu. (*tabela 15.2*).

Ključna napomena

Deklinacije *superlativa* moraju biti upamćene (*tabele 15.1* i *15.2*) prije prelaska na sljedeću lekciju.

Tabela 15.1: Muški rod *superlativa*

MUŠKI ROD				
NEPRAVILNA MNOŽINA	**PRAVILNA MNOŽINA**	**DVOJINA**	**JEDNINA**	**STANJE**
أَفَاعِلُ oni koji rade više (*ili* najviše)	أَفْعَلُونَ oni koji rade više (*ili* najviše)	أَفْعَلَانِ dvojica koji rade više (*ili* najviše)	أَفْعَلُ onaj koji radi više (*ili* najviše)	رَفْعٌ
أَفَاعِلَ one koji rade više (*ili* najviše)	أَفْعَلِينَ one koji rade više (*ili* najviše)	أَفْعَلَيْنِ dvojicu koji rade više (*ili* najviše)	أَفْعَلَ onoga koji radi više (*ili* najviše)	نَصْبٌ
أَفَاعِلَ onih koji rade više (*ili* najviše)	أَفْعَلِينَ onih koji rade više (*ili* najviše)	أَفْعَلَيْنِ dvojice koji rade više (*ili* najviše)	أَفْعَلَ onoga koji radi više (*ili* najviše)	جَرٌّ

Tabela 15.2: Ženski rod *superlativa*

ŽENSKI ROD				
NEPRAVILNA MNOŽINA	**PRAVILNA MNOŽINA**	**DVOJINA**	**JEDNINA**	**STANJE**
فُعَلٌ one koje rade više (*ili* najviše)	فُعْلَيَاتٌ one koje rade više (*ili* najviše)	فُعْلَيَانِ dvije koje rade više (*ili* najviše)	فُعْلَى ona koja radi više (*ili* najviše)	رَفْعٌ
فُعَلًا one koje rade više (*ili* najviše)	فُعْلَيَاتٍ one koje rade više (*ili* najviše)	فُعْلَيَيْنِ dvije koje rade više (*ili* najviše)	فُعْلَى onu koja radi više (*ili* najviše)	نَصْبٌ
فُعَلٍ onih koje rade više (*ili* najviše)	فُعْلَيَاتٍ onih koje rade više (*ili* najviše)	فُعْلَيَيْنِ dvije koje rade više (*ili* najviše)	فُعْلَى one koja radi više (*ili* najviše)	جَرٌّ

Lekcija 16

Šest razreda I glagolske vrste

Princip 16.1

U *lekciji 3* je فَعَلَ uzet kao modelni obrazac aktiva *glagola prošlog vremena*. Ipak, ovo je samo jedan od mogućih obrazaca. Neki obrasci samo vokalizuju korijenska slova, dok drugi dodaju i različita nekorjenska slova[31]. Obrasci koji sadrže samo bazna slova (tj., bez dodatnih slova) se svrstavaju u *I vrstu*. Aktiv *prošlog vremena prve glagolske vrste* može imati sljedeće tri vrste vokalizovanja:

1. فَعَلَ
2. فَعِلَ
3. فَعُلَ

Primijetimo da su *fā'* (ف) i *lām* (ل) pozicije uvijek vokalizovane *fethom* (َ); međutim, vokal na *'ajn* (ع) poziciji je promjenljiv.

Princip 16.2

Dati troslovni korijen, uz rijetke izutetke, koristi samo jedan od ovih obrazaca za aktiv *prošlog vremena I vrste*. Na primjer, korijen س-م-ع (*čuti*) koristi obrazac فَعِلَ, a kao rezultat se dobija سَمِعَ (*čuo je*). Sa druge strane, korijenska slova ك-ر-م (*biti plemenit*) koriste obrazac فَعُلَ pri čemu se kao rezultat dobija كَرُمَ (*bio je plemenit*). Obrazac za svaku troslovnu kombinaciju mora biti zapamćen.

Princip 16.3

Pasiv *prošlog vremena I glagolske vrste* uvijek koristi obrazac فُعِلَ. Ovaj obrazac je opisan u *lekciji 3*.

[31] Glagolske vrste koje dodaju nekorjenska slova nisu obrađene u ovom udžbeniku.

Princip 16.4

Svi obrasci *glagola prošlog vremena*, bilo u aktivu ili pasivu, se deklinuju sa nastavcima koji su dati u *lekciji 3* (*tabela 3.2*). Kada deklinujemo bilo koji od tri obrasca za aktiv *prošlog vremena I glagolske vrste*, *'ajn* (ع) pozicija ne mijenja vokal (*tabela 16.1*).

Tabela 16.1: Obrazac فَعِل *I glagolske vrste*

LICE	ROD	BROJ	SUFIKS		OSNOVA		AKTIV
3.	Muški rod	Jednina	ـَ	+	فَعِل	→	فَعِلَ
3.	Muški rod	Dvojina	ـَا	+	فَعِل	→	فَعِلَا
3.	Muški rod	Množina	ـُوا	+	فَعِل	→	فَعِلُوا
3.	Ženski rod	Jednina	ـَتْ	+	فَعِل	→	فَعِلَتْ
3.	Ženski rod	Dvojina	ـَتَا	+	فَعِل	→	فَعِلَتَا
3.	Ženski rod	Množina	ـْنَ	+	فَعِل	→	فَعِلْنَ
2.	Muški rod	Jednina	ـْتَ	+	فَعِل	→	فَعِلْتَ
2.	Muški rod	Dvojina	ـْتُمَا	+	فَعِل	→	فَعِلْتُمَا
2.	Muški rod	Množina	ـْتُمْ	+	فَعِل	→	فَعِلْتُمْ
2.	Ženski rod	Jednina	ـْتِ	+	فَعِل	→	فَعِلْتِ
2.	Ženski rod	Dvojina	ـْتُمَا	+	فَعِل	→	فَعِلْتُمَا
2.	Ženski rod	Množina	ـْتُنَّ	+	فَعِل	→	فَعِلْتُنَّ
1.	M. i Ž.	Jednina	ـْتُ	+	فَعِل	→	فَعِلْتُ
1.	M. i Ž.	Množina	ـْنَا	+	فَعِل	→	فَعِلْنَا

Princip 16.5

Lekcija 4 je prikazala يَفْعَلُ kao modelni obrazac aktiva *glagola prošlog vremena*. To je samo jedan od nekoliko obrazaca koji su u upotrebi. *Sadašnje vrijeme* uvijek počinje sa sljedeća četiri slova: *hemze* (أ), *tā'* (ت), *jā'* (ي) i *nūn* (ن). Kod *I glagolske vrste*, ovo prefiksno slovo se uvijek vokalizuje sa *fethom* (ـَ). Međutim, vokal *'ajn* (ع) se mijenja. Tako, aktiv *sadašnjeg vremena I glagolske vrste* ima tri moguća obrasca:

1. يَفْعَلُ

2. يَفْعِلُ
3. يَفْعُلُ

Princip 16.6

Pasiv *sadašnjeg vremena I glagolske vrste* uvijek dolazi na obrazac يُفْعَلُ. Ovaj obrazac je obrađen u *lekciji 4*.

Princip 16.7

Svi obrasci *glagola sadašnjeg vremena*, bilo aktiva ili pasiva, se deklinuju po sufiksima iz *lekcije 4* (*tabela 4.2*). Kada deklinujemo ma koji od tri obrasca aktiva *sadašnjeg vremena*, *'ajn* (ع) pozicija uvijek zadržava svoj vokal (*tabela 16.2*). Ovo važi i za stanja *nasb* (نَصْبٌ) i *džezm* (جَزْمٌ), za aktiv *pojačanog oblika*, za *imperativ*, kao i za *zabranu*.

Tabela 16.2: Obrazac يَفْعِلُ I glagolske vrste

LICE/ROD/BROJ	SUFIKS		OSNOVA		PREFIKS		AKTIV
3. Muški Jednina	ـُ	+	فْعِل	+	يَ	→	يَفْعِلُ
3. Muški Dvojina	ـَانِ	+	فْعِل	+	يَ	→	يَفْعِلَانِ
3. Muški Množina	ـُونَ	+	فْعِل	+	يَ	→	يَفْعِلُونَ
3. Ženski Jednina	ـُ	+	فْعِل	+	تَ	→	تَفْعِلُ
3. Ženski Dvojina	ـَانِ	+	فْعِل	+	تَ	→	تَفْعِلَانِ
3. Ženski Množina	ـْنَ	+	فْعِل	+	يَ	→	يَفْعِلْنَ
2. Muški Jednina	ـُ	+	فْعِل	+	تَ	→	تَفْعِلُ
2. Muški Dvojina	ـَانِ	+	فْعِل	+	تَ	→	تَفْعِلَانِ
2. Muški Množina	ـُونَ	+	فْعِل	+	تَ	→	تَفْعِلُونَ
2. Ženski Jednina	ـِينَ	+	فْعِل	+	تَ	→	تَفْعِلِينَ
2. Ženski Dvojina	ـَانِ	+	فْعِل	+	تَ	→	تَفْعِلَانِ
2. Ženski Množina	ـْنَ	+	فْعِل	+	تَ	→	تَفْعِلْنَ
1. M. i Ž. Jednina	ـُ	+	فْعِل	+	أَ	→	أَفْعِلُ
1. M. i Ž. Množina	ـُ	+	فْعِل	+	نَ	→	نَفْعِلُ

Pasiv uvijek dolazi na obrazac يُفْعَلُ. *Fetha* na *'ajn* (ع) poziciji ostaje i ko stanja *nasb* (نَصْبٌ) i *džezm* (جَزْمٌ), kao i kod pasivnih konjugacija *pojačanog oblika*, *imperativa* (i) *zabrane*. U *apendiksu* su, kao ilustracija, date sve konjugacije za korijenska slova ض-ر-ب (*udariti*).

Princip 16.8

Svaka kombinacija korijenskih slova koristi samo jedan od tri obrasca aktiva *prošlog vremena* i jedan od tri obrasca aktiva *sadašnjeg vremena*. Na primjer, korijen ض-ر-ب koristi obrazac فَعَلَ za aktiv *prošlog vremena* i يَفْعِلُ za aktiv *sadašnjeg vremena*. Kombinovanjem svih mogućih vokalizacija *'ajn* (ع) pozicija aktiva *prošlog* i *sadašnjeg vremena* dobija se 9 kombinacija (*slika 16.1*). Međutim, u praksi, koristi se samo 6 kombinacija koje se nazivaju razredima *I glagolske vrste*.

Postoji	يَفْعَلُ	فَعَلَ
Postoji	يَفْعِلُ	فَعَلَ
Postoji	يَفْعُلُ	فَعَلَ
Postoji	يَفْعَلُ	فَعِلَ
Postoji	يَفْعِلُ	فَعِلَ
Ne postoji	يَفْعُلُ	فَعِلَ
Ne postoji	يَفْعَلُ	فَعُلَ
Ne postoji	يَفْعِلُ	فَعُلَ
Postoji	يَفْعُلُ	فَعُلَ

Slika 16.1: Kombinacije aktiva *I glagolske vrste* patterns

Princip 16.9

Tabela 16.3 daje kao primjer po jedan glagol za svaki od šest razreda *I glagolske vrste*. U prvom redu je naveden aktiv trećeg lica muškog roda *prošlog* i *sadašnjeg vremena*, *masder* (الْمَصْدَرُ)[32] aktiva

[32] *Masder* predstavlja glagolsku imenicu korijenskih slova, a najčešće ga prevodimo kao infinitiv. Na primjer, نَصْرًا, od ن-ص-ر (*pomagati*), znači „pomagati". Zbog rime, *masder* je stavljen u stanje *nasb* (نَصْبٌ).

i *aktivni particip*. Drugi red sadrži pasiv trećeg lica muškog roda *prošlog* i *sadašnjeg vremena*, pasivni *masder* i *pasivni particip*. Treći red se sastoji iz *imperativa* i *zabrane*. U četvrtom redu se navodi *imenica mjesta i vremena* i *imenica oruđa*. Konačno, peta linija sadrži oblike muškog i ženskog roda *superlativa*. Čitav ovaj model je detaljnije opisan na *slici 16.2*.

فَهُوَ نَاصِرٌ *Aktivni particip* je „pomagač"	نَصْرًا[a] Pomagati	يَنْصُرُ On pomaže	نَصَرَ Pomogao je
فَهُوَ مَنْصُورٌ *Pasivni particip* je „pomognut"	نَصْرًا biti pomognut	يُنْصَرُ pomaže mu se	نُصِرَ pomognut je
وَ النَّهْيُ عَنْهُ لَا تَنْصُرْ A *zabrana* je „Ne pomaži!"		اَلْأَمْرُ مِنْهُ اُنْصُرْ *Imperativ* je „Pomozi!"	
وَ الْآلَتُ مِنْهُ مِنْصَرٌ A *imenica oruđa* je „pomagalo".		أَلظَّرْفُ مِنْهُ مَنْصَرٌ *Imenica mjesta i vremena* is „mjesto (pomagalište) *ili* vrijeme pomaganja"	
وَ الْمُؤَنَّثُ مِنْهُ نُصْرَى Ženski rod *superlatia* je „ona koja pomaže više (*ili* najviše)".		أَفْعَلُ التَّفْضِيلِ مِنْهُ أَنْصَرُ *Superlativ* je „onaj koji pomaže više (*ili* najviše)".	

[a] Pogledati *bilješku 32*.

Slika 16.2: Ilustracija modela *glagolskih vrsta*

Princip 16.10

Razred E, I glagolske vrste كَرُمَ se razlikuje od ostalih razreda na dva načina. Prvo, *aktivni particip* koristi obrazac فَعِيلٌ. Drugo, uopšte nema pasivnih glagolskih oblika niti *pasivnog participa*. Svi glagoli koji dolaze na obrazac كَرُمَ se razlikuju od ostalih na ova dva načina.

Ključna napomena

Svaki razred *I glagolske vrste* dat u *tabeli 16.3* mora biti u potpunosti upamćen i konjugovan, odnosno deklimovan. Na primjer, نَصَرَ i نُصِرَ treba izmijenjati po konjugacijama za *prošlo vrijeme* prikazanim u *lekciji 3*, dok يَنْصُرُ i يُنْصَرُ treba konjugovati za stanja *raf'* (رَفْعٌ), *nasb* (نَصْبٌ) i *džezm* (جَزْمٌ) kako je opisano u *lekcijama 4, 6* i *7*. Konjugacije su neophodne i za *pojačani oblik*, *imperativ*, *zabranu*, a deklinacije za sve imeničke oblike. *Apendiksi* kao ilustraciju daju sve konjugacije za korijenska slova ض-ر-ب (*udariti*).

Tabela 16.3: Šest razreda I glagolske vrste

نَصَرَ يَنْصُرُ نَصْرًا فَهُوَ نَاصِرٌ نُصِرَ يُنْصَرُ نَصْرًا فَهُوَ مَنْصُورٌ اَلْأَمْرُ مِنْهُ أُنْصُرْ وَ النَّهْيُ عَنْهُ لَا تَنْصُرْ اَلظَّرْفُ مِنْهُ مَنْصَرٌ وَ الْآلَةُ مِنْهُ مِنْصَرٌ أَفْعَلُ التَّفْضِيلِ مِنْهُ أَنْصَرُ وَ الْمُؤَنَّثُ مِنْهُ نُصْرَى	I VRSTA, RAZRED A Po obrascu فَعَلَ \ يَفْعُلُ *Prošlo vrijeme* (اَلْمَاضِي) ima *fethu* na *'ajn* poziciji, a *sadašnje vrijeme* (اَلْمُضَارِعُ) ima *dammu* na *'ajn* poziciji نَصَرَ, *Pomogao je*
ضَرَبَ يَضْرِبُ ضَرْبًا فَهُوَ ضَارِبٌ ضُرِبَ يُضْرَبُ ضَرْبًا فَهُوَ مَضْرُوبٌ اَلْأَمْرُ مِنْهُ إِضْرِبْ وَ النَّهْيُ عَنْهُ لَا تَضْرِبْ اَلظَّرْفُ مِنْهُ مَضْرِبٌ وَ الْآلَةُ مِنْهُ مِضْرَبٌ أَفْعَلُ التَّفْضِيلِ مِنْهُ أَضْرَبُ وَ الْمُؤَنَّثُ مِنْهُ ضُرْبَى	I VRSTA, RAZRED B Po obrascu فَعَلَ \ يَفْعِلُ *Prošlo vrijeme* (اَلْمَاضِي) ima *fethu* na *'ajn* poziciji, a *sadašnje vrijeme* (اَلْمُضَارِعُ) ima *kesru* na *'ajn* poziciji ضَرَبَ, *Udario je*
سَمِعَ يَسْمَعُ سَمْعًا فَهُوَ سَامِعٌ سُمِعَ يُسْمَعُ سَمْعًا فَهُوَ مَسْمُوعٌ اَلْأَمْرُ مِنْهُ إِسْمَعْ وَ النَّهْيُ عَنْهُ لَا تَسْمَعْ اَلظَّرْفُ مِنْهُ مَسْمَعٌ وَ الْآلَةُ مِنْهُ مِسْمَعٌ أَفْعَلُ التَّفْضِيلِ مِنْهُ أَسْمَعُ وَ الْمُؤَنَّثُ مِنْهُ سُمْعَى	I VRSTA, RAZRED C Po obrascu فَعِلَ \ يَفْعَلُ *Prošlo vrijeme* (اَلْمَاضِي) ima *kesru* na *'ajn* poziciji, a *sadašnje vrijeme* (اَلْمُضَارِعُ) ima *fethu* na *'ajn* poziciji سَمِعَ, *Čuo je*

فَتَحَ يَفْتَحُ فَتْحًا فَهُوَ فَاتِحٌ فُتِحَ يُفْتَحُ فَتْحًا فَهُوَ مَفْتُوحٌ اَلْأَمْرُ مِنْهُ اِفْتَحْ وَ النَّهْيُ عَنْهُ لَا تَفْتَحْ اَلظَّرْفُ مِنْهُ مَفْتَحٌ وَ الْآلَتُ مِنْهُ مِفْتَحٌ أَفْعَلُ التَّفْضِيلِ مِنْهُ أَفْتَحُ وَ الْمُؤَنَّثُ مِنْهُ فُتْحَى	I VRSTA, RAZRED A Po obrascu فَعَلَ \ يَفْعَلُ *Prošlo vrijeme* (اَلْمَاضِي) ima *fethu* na *'ajn* poziciji, a *sadašnje vrijeme* (اَلْمُضَارِعُ) ima *fethu* na *'ajn* poziciji فَتَحَ, *Otvorio je*
كَرُمَ يَكْرُمُ كَرْمًا فَهُوَ كَرِيمٌ اَلْأَمْرُ مِنْهُ أُكْرُمْ وَ النَّهْيُ عَنْهُ لَا تَكْرُمْ اَلظَّرْفُ مِنْهُ مَكْرَمٌ وَ الْآلَتُ مِنْهُ مِكْرَمٌ أَفْعَلُ التَّفْضِيلِ مِنْهُ أَكْرَمُ وَ الْمُؤَنَّثُ مِنْهُ كُرْمَى	I VRSTA, RAZRED B Po obrascu فَعُلَ \ يَفْعُلُ *Prošlo vrijeme* (اَلْمَاضِي) ima *dammu* na *'ajn* poziciji, a *sadašnje vrijeme* (اَلْمُضَارِعُ) ima *dammu* na *'ajn* poziciji كَرُمَ, *Bio je plemenit*
حَسِبَ يَحْسِبُ حَسْبًا و حِسَابًا[a] فَهُوَ حَاسِبٌ حُسِبَ يُحْسَبُ حَسْبًا و حِسَابًا فَهُوَ مَحْسُوبٌ اَلْأَمْرُ مِنْهُ اِحْسِبْ وَ النَّهْيُ عَنْهُ لَا تَحْسِبْ اَلظَّرْفُ مِنْهُ مَحْسِبٌ وَ الْآلَتُ مِنْهُ مِحْسَبٌ أَفْعَلُ التَّفْضِيلِ مِنْهُ أَحْسَبُ وَ الْمُؤَنَّثُ مِنْهُ حُسْبَى	I VRSTA, RAZRED C Po obrascu فَعِلَ \ يَفْعِلُ *Prošlo vrijeme* (اَلْمَاضِي) ima *kesru* na *'ajn* poziciji, a *sadašnje vrijeme* (اَلْمُضَارِعُ) ima *kesru* na *'ajn* poziciji حَسِبَ, *Smatrao je*

[a] Neki glagoli imaju više *masdera*. Kod حَسِبَ, dva su rasprostranjena i oba su navedena.

Dodaci

U narednim *dodacima* su prikazane konjugacije za korijenska slova ض-ر-ب (*udariti*). Oni služe kao obnova pređene materije i bolja ilustracija prevoda obrađenih glagolskih i imeničkih oblika.

Dodatak A *Prošlo vrijeme*: *I glagolska vrsta* **(razred B)**

ODRIČNI PASIV	ODRIČNI AKTIV	PASIV	AKTIV
مَا ضُرِبَ Nije udaren	مَا ضَرَبَ Nije udario	ضُرِبَ Udaren je	ضَرَبَ Udario je
مَا ضُرِبَا Njih dvojica nisu udareni	مَا ضَرَبَا Njih dvojica nisu udarila	ضُرِبَا Njih dvojica su udareni	ضَرَبَا Njih dvojica su udarili
مَا ضُرِبُوا Nisu udareni	مَا ضَرَبُوا Nisu udarili	ضُرِبُوا Udareni su	ضَرَبُوا Udarili su
مَا ضُرِبَتْ Nije udarena	مَا ضَرَبَتْ Nije udarila	ضُرِبَتْ Udarena je	ضَرَبَتْ Udarila je
مَا ضُرِبَتَا Njih dvije nisu udarene	مَا ضَرَبَتَا Njih dvije nisu udarile	ضُرِبَتَا Njih dvije su udarene	ضَرَبَتَا Njih dvije su udarile
مَا ضُرِبْنَ Nisu udarene	مَا ضَرَبْنَ Nisu udarile	ضُرِبْنَ Udarene su	ضَرَبْنَ Udarile su
مَا ضُرِبْتَ Nisi udaren	مَا ضَرَبْتَ Nisi udario	ضُرِبْتَ Udaren si	ضَرَبْتَ Udario si
مَا ضُرِبْتُمَا Vas dvojica niste udareni	مَا ضَرَبْتُمَا Vas dvojica niste udarili	ضُرِبْتُمَا Vas dvojica ste udareni	ضَرَبْتُمَا Vas dvojica ste udarili
مَا ضُرِبْتُمْ Niste udareni	مَا ضَرَبْتُمْ Niste udarili	ضُرِبْتُمْ Udareni ste	ضَرَبْتُمْ Udarili ste
مَا ضُرِبْتِ Nisi udarena	مَا ضَرَبْتِ Nisi udarila	ضُرِبْتِ Udarena si	ضَرَبْتِ Udarila si
مَا ضُرِبْتُمَا Vas dvije niste udarene	مَا ضَرَبْتُمَا Vas dvije niste udarile	ضُرِبْتُمَا Vas dvije ste udarene	ضَرَبْتُمَا Vas dvije ste udarile
مَا ضُرِبْتُنَّ Niste udarene	مَا ضَرَبْتُنَّ Niste udarile	ضُرِبْتُنَّ Udarene ste	ضَرَبْتُنَّ Udarile ste
مَا ضُرِبْتُ Nisam udaren(a)	مَا ضَرَبْتُ Nisam udario/la	ضُرِبْتُ Udaren(a) sam	ضَرَبْتُ Udario/la sam
مَا ضُرِبْنَا Nismo udareni/e	مَا ضَرَبْنَا Nismo udarili/e	ضُرِبْنَا Udareni/e smo	ضَرَبْنَا Udarili/le smo

Dodatak B *Sadašnje vrijeme*: *I glagolska vrsta* **(razred B)**

ODRIČNI PASIV	ODRIČNI AKTIV	PASIV	AKTIV
لَا يُضْرَبُ On ne dobija udarce	لَا يَضْرِبُ On ne udara	يُضْرَبُ On dobija udarce	يَضْرِبُ On udara
لَا يُضْرَبَانِ Njih dvojica ne dobijaju udarce	لَا يَضْرِبَانِ Njih dvojica ne udaraju	يُضْرَبَانِ Njih dvojica dobijaju udarce	يَضْرِبَانِ Njih dvojica udaraju
لَا يُضْرَبُونَ Oni ne dobijaju udarce	لَا يَضْرِبُونَ Oni ne udaraju	يُضْرَبُونَ Oni dobijaju udarce	يَضْرِبُونَ Oni udaraju
لَا تُضْرَبُ Ona ne dobija udarce	لَا تَضْرِبُ Ona ne udara	تُضْرَبُ Ona dobija udarce	تَضْرِبُ Ona udara
لَا تُضْرَبَانِ Njih dvije ne dobijaju udarce	لَا تَضْرِبَانِ Njih dvije ne udaraju	تُضْرَبَانِ Njih dvije dobijaju udarce	تَضْرِبَانِ Njih dvije udaraju
لَا يُضْرَبْنَ One ne dobijaju udarce	لَا يَضْرِبْنَ One ne udaraju	يُضْرَبْنَ One dobijaju udarce	يَضْرِبْنَ One udaraju
لَا تُضْرَبُ Ti (S/M) ne dobijaš udarce	لَا تَضْرِبُ Ti (S/M) ne udaraš	تُضْرَبُ Ti (S/M) dobijaš udarce	تَضْرِبُ Ti (S/M) udaraš
لَا تُضْرَبَانِ Vas dvojica ne dobijate udarce	لَا تَضْرِبَانِ Vas dvojica ne udarate	تُضْرَبَانِ Vas dvojica dobijate udarce	تَضْرِبَانِ Vas dvojica udarate
لَا تُضْرَبُونَ Vi (P/M) ne dobijate udarce	لَا تَضْرِبُونَ Vi (P/M) ne udarate	تُضْرَبُونَ Vi (P/M) dobijate udarce	تَضْرِبُونَ Vi (P/M) udarate
لَا تُضْرَبِينَ Ti (S/F) ne dobijaš udarce	لَا تَضْرِبِينَ Ti (S/F) ne udaraš	تُضْرَبِينَ Ti (S/F) dobijaš udarce	تَضْرِبِينَ Ti (S/F) udaraš
لَا تُضْرَبَانِ Vas dvije ne dobijate udarce	لَا تَضْرِبَانِ Vas dvije ne udarate	تُضْرَبَانِ Vas dvije dobijate udarce	تَضْرِبَانِ Vas dvije udarate
لَا تُضْرَبْنَ Vi (P/F) ne dobijate udarce	لَا تَضْرِبْنَ Vi (P/F) ne udarate	تُضْرَبْنَ Vi (P/F) dobijate udarce	تَضْرِبْنَ You (P/F) strike
لَا أُضْرَبُ Ja ne dobijam udarce	لَا أَضْرِبُ Ja ne udaram	أُضْرَبُ Ja dobijam udarce	أَضْرِبُ Ja udaram
لَا نُضْرَبُ Mi ne dobijamo udarce	لَا نَضْرِبُ Mi ne udaramo	نُضْرَبُ Mi dobijamo udarce	نَضْرِبُ Mi udaramo

Dodatak C ***Sadašnje vrijeme* u *nasbu* i *džezmu*: *I glagolska vrsta* (razred B)**

PASIV *NASBA*	AKTIV *NASBA*
لَنْ يُضْرَبَ Neće nikad biti udaren	لَنْ يَضْرِبَ On neće nikad udariti
لَنْ يُضْرَبَا Njih dvojica neće nikad biti udareni	لَنْ يَضْرِبَا Njih dvojica neće nikad udariti
لَنْ يُضْرَبُوا Neće nikad biti udareni	لَنْ يَضْرِبُوا Oni neće nikad udariti
لَنْ تُضْرَبَ Neće nikad biti udarena	لَنْ تَضْرِبَ Ona neće nikad udariti
لَنْ تُضْرَبَا Njih dvije neće nikad biti udarene	لَنْ تَضْرِبَا Njih dvije neće nikad udariti
لَنْ يُضْرَبْنَ Neće nikad biti udarene	لَنْ يَضْرِبْنَ One neće nikad udariti
لَنْ تُضْرَبَ Nećeš nikad biti udaren	لَنْ تَضْرِبَ Ti (S/M) nećeš nikad udariti
لَنْ تُضْرَبَا Vas dvojica nećete nikad biti udareni	لَنْ تَضْرِبَا Vas dvojica nećete nikad udariti
لَنْ تُضْرَبُوا Nećete nikad biti udareni	لَنْ تَضْرِبُوا Vi (P/M) nećete nikad udariti
لَنْ تُضْرَبِي Nećeš nikad biti udarena	لَنْ تَضْرِبِي Ti (S/F) nećeš nikad udariti
لَنْ تُضْرَبَا Vas dvije nećete nikad biti udarene	لَنْ تَضْرِبَا Vas dvije nećete nikad udariti
لَنْ تُضْرَبْنَ Nećete nikad biti udarene	لَنْ تَضْرِبْنَ Vi (P/F) nećete nikad udariti
لَنْ أُضْرَبَ Neću nikad biti udaren(a)	لَنْ أَضْرِبَ Neću nikad udariti
لَنْ نُضْرَبَ Nećemo nikad biti udareni/e	لَنْ نَضْرِبَ Nećemo nikad udariti

PASIV ***DŽEZMA***	**AKTIV** ***DŽEZMA***
لَمْ يُضْرَبْ Nije udaren	لَمْ يَضْرِبْ Nije udario
لَمْ يُضْرَبَا Njih dvojica nisu udareni	لَمْ يَضْرِبَا Njih dvojica nisu udarili
لَمْ يُضْرَبُوا Nisu udareni	لَمْ يَضْرِبُوا Nisu udarili
لَمْ تُضْرَبْ Nije udarena	لَمْ تَضْرِبْ Nije udarila
لَمْ تُضْرَبَا Njih dvije nisu udarene	لَمْ تَضْرِبَا Njih dvije nisu udarile
لَمْ يُضْرَبْنَ Nisu udarene	لَمْ يَضْرِبْنَ Nisu udarile
لَمْ تُضْرَبْ Nisi udario	لَمْ تَضْرِبْ Nisi udario
لَمْ تُضْرَبَا Vas dvojica niste udareni	لَمْ تَضْرِبَا Vas dvojica niste udarili
لَمْ تُضْرَبُوا Niste udareni	لَمْ تَضْرِبُوا Niste udarili
لَمْ تُضْرَبِي Nisi udarena	لَمْ تَضْرِبِي Nisi udarila
لَمْ تُضْرَبَا Vas dvije niste udarene	لَمْ تَضْرِبَا Vas dvije niste udarile
لَمْ تُضْرَبْنَ Niste udarene	لَمْ تَضْرِبْنَ Niste udarile
لَمْ أُضْرَبْ Nisam udaren(a)	لَمْ أَضْرِبْ Nisam udario/la
لَمْ نُضْرَبْ Nismo udareni/e	لَمْ نَضْرِبْ Nismo udarili/e

Dodatak D *Pojačano stanje*: *I glagolska vrsta* **(razred B)**

PASIV	AKTIV
لَيُضْرَبَنَّ Zaista će biti udaren	لَيَضْرِبَنَّ Zaista će on udariti!
لَيُضْرَبَانِّ Zaista će njih dvojica biti udareni	لَيَضْرِبَانِّ Zaista će njih dvojica udariti!
لَيُضْرَبُنَّ Zaista će biti udareni	لَيَضْرِبُنَّ Zaista će oni udariti
لَتُضْرَبَنَّ Zaista će biti udarena	لَتَضْرِبَنَّ Zaista će ona udariti
لَتُضْرَبَانِّ Zaista će njih dvije biti udarene	لَتَضْرِبَانِّ Zaista će njih dvije udariti
لَيُضْرَبْنَانِّ Zaista će biti udarene	لَيَضْرِبْنَانِّ Zaista će one udariti
لَتُضْرَبَنَّ Zaista ćeš biti udaren	لَتَضْرِبَنَّ Zaista ćeš (S/M) udariti!
لَتُضْرَبَانِّ Zaista ćete vas dvojica biti udareni	لَتَضْرِبَانِّ Zaista ćete vas dvojica udariti
لَتُضْرَبُنَّ Zaista ćete biti udareni	لَتَضْرِبُنَّ Zaista ćete (P/M) udariti
لَتُضْرَبِنَّ Zaista ćeš biti udarena	لَتَضْرِبِنَّ Zaista ćeš (S/F) ćeš udariti!
لَتُضْرَبَانِّ Zaista ćete vas dvije biti udarene	لَتَضْرِبَانِّ Zaista ćete vas dvije udariti!
لَتُضْرَبْنَانِّ Zaista ćete biti udarene	لَتَضْرِبْنَانِّ Zaista ćete (P/F) udariti
لَأُضْرَبَنَّ Zaista ću biti udaren(a)	لَأَضْرِبَنَّ Zaista ću udariti!
لَنُضْرَبَنَّ Zaista ćemo biti udareni/e	لَنَضْرِبَنَّ Zaista ćemo udariti!

Dodatak E ***Imperativ*: *I glagolska vrsta* (razred B)**

PASIV	AKTIV
لِيُضْرَبْ Neka bude udaren!	لِيَضْرِبْ Neka on udari
لِيُضْرَبَا Nek njih dvojica budu udareni!	لِيَضْرِبَا Neka njih dvojica udare
لِيُضْرَبُوا Neka budu udareni!	لِيَضْرِبُوا Neka oni udare!
لِتُضْرَبْ Neka bude udarena!	لِتَضْرِبْ Neka ona udari
لِتُضْرَبَا Neka njih dvije budu udarene!	لِتَضْرِبَا Neka njih dvije udare
لِيُضْرَبْنَ Neka budu udarene!	لِيَضْرِبْنَ Neka one udare
لِتُضْرَبْ Budi udaren!	اِضْرِبْ Udari (S/M)!
لِتُضْرَبَا Budite udareni vas dvojica!	اِضْرِبَا Udarite vas dvojica!
لِتُضْرَبُوا Budite udareni!	اِضْرِبُوا Udarite (P/M)!
لِتُضْرَبِي Budi udarena!	اِضْرِبِي Udari! (S/F)
لِتُضْرَبَا Budite udarene vas dvije!	اِضْرِبَا Udarite vas dvojica!
لِتُضْرَبْنَ Budite udarene!	اِضْرِبْنَ Udarite! (P/F)
لِأُضْرَبْ Moram biti udaren(a)!	لِأَضْرِبْ Moram udariti!
لِنُضْرَبْ Moramo biti udareni/e!	لِنَضْرِبْ Moramo udariti!

PASIV	**AKTIV**
POJAČANE KOMANDE	***POJAČANE KOMANDE***
لِيُضْرَبَنَّ Svakako neka bude udaren!	لِيَضْرِبَنَّ Svakako neka on udari!
لِيُضْرَبَانِّ Svakako neka njih dvojica budu udareni!	لِيَضْرِبَانِّ Svakako neka njih dvojica udare!
لِيُضْرَبُنَّ Svakako neka budu udareni!	لِيَضْرِبُنَّ Svakako neka oni udare!
لِتُضْرَبَنَّ Svakako neka bude udarena!	لِتَضْرِبَنَّ Svakako neka ona udari!
لِتُضْرَبَانِّ Svakako neka njih dvije budu udarene!	لِتَضْرِبَانِّ Svakako neka njih dvije udare!
لِيُضْرَبْنَانِّ Svakako neka budu udarene!	لِيَضْرِبْنَانِّ Svakako neka one udare!
لِتُضْرَبَنَّ Svakako budi udaren!	اِضْرِبَنَّ Svakako udari! (S/M)
لِتُضْرَبَانِّ Svakako budite udareni vas dvojica!	اِضْرِبَانِّ Svakako udarite vas dvojica!
لِتُضْرَبُنَّ Svakako budite udareni!	اِضْرِبُنَّ Svakako udarite! (P/M)
لِتُضْرَبِنَّ Svakako budi udarena!	اِضْرِبِنَّ Svakako udari! (S/F)
لِتُضْرَبَانِّ Svakako budite udarene vas dvije!	اِضْرِبَانِّ Svakako vas dvije udarite!
لِتُضْرَبْنَانِّ Svakako budite udarene	اِضْرِبْنَانِّ Svakako udarite! (P/F)
لِأُضْرَبَنَّ Svakako neka budem udaren(a)!	لِأَضْرِبَنَّ Svakako moram udariti!
لِنُضْرَبَنَّ Svakako neka budemo udareni/e!	لِنَضْرِبَنَّ Svakako moramo udariti!

Dodatak F *Zabrana*: *I glagolska vrsta* **(razred B)**

PASIV	AKTIV
لَا يُضْرَبْ Neka ne bude udaren!	لَا يَضْرِبْ Neka on ne udara!
لَا يُضْرَبَا Neka njih dvojica ne budu udareni!	لَا يَضْرِبَا Neka njih dvojica ne udaraju!
لَا يُضْرَبُوا Neka ne budu udareni!	لَا يَضْرِبُوا Neka oni ne udaraju!
لَا تُضْرَبْ Neka ne bude udarena!	لَا تَضْرِبْ Neka ona ne udara!
لَا تُضْرَبَا Neka njih dvije ne budu udarene!	لَا تَضْرِبَا Neka njih dvije ne udaraju!
لَا يُضْرَبْنَ Neka ne budu udarene!	لَا يَضْرِبْنَ Neka one ne udaraju!
لَا تُضْرَبْ Ne budi udaren!	لَا تَضْرِبْ Ne udaraj! (S/M)
لَا تُضْرَبَا Ne budite udareni vas dvojica!	لَا تَضْرِبَا Ne udarajte vas dvojica!
لَا تُضْرَبُوا Ne budite udareni	لَا تَضْرِبُوا Ne udarajte! (P/M)
لَا تُضْرَبِي Ne budi udarena!	لَا تَضْرِبِي Ne udaraj! (S/F)
لَا تُضْرَبَا Ne budite udarene vas dvije!	لَا تَضْرِبَا Ne udarajte vas dvojica!
لَا تُضْرَبْنَ Ne budite udarene	لَا تَضْرِبْنَ Ne udarajte! (P/F)
لَا أُضْرَبْ Neka ne budem udaren(a)!	لَا أَضْرِبْ Neka ne udaram!
لَا نُضْرَبْ Neka ne budemo udareni/e!	لَا نَضْرِبْ Neka ne udaramo!

PASIV *POJAČANE ZABRANE*	**AKTIV** *POJAČANE ZABRANE*
لَا يُضْرَبَنَّ Neka nikako ne bude udaren!	لَا يَضْرِبَنَّ Neka on nikako ne udara!
لَا يُضْرَبَانِّ Neka nikako njih dvojica ne budu udareni!	لَا يَضْرِبَانِّ Neka njih dvojica nikako ne udaraju!
لَا يُضْرَبُنَّ Neka nikako ne budu udareni!	لَا يَضْرِبُنَّ Neka oni nikako ne udaraju!
لَا تُضْرَبَنَّ Neka nikako ne bude udarena!	لَا تَضْرِبَنَّ Neka ona nikako ne udara!
لَا تُضْرَبَانِّ Neka nikako njih dvije ne budu udarene!	لَا تَضْرِبَانِّ Neka njih dvije nikako ne udaraju!
لَا يُضْرَبْنَانِّ Neka nikako ne budu udarene!	لَا يَضْرِبْنَانِّ Neka one nikako ne udaraju!
لَا تُضْرَبَنَّ Nikako ne budi udaren!	لَا تَضْرِبَنَّ Nikako ne udaraj! (S/M)
لَا تُضْرَبَانِّ Nikako ne budite udareni vas dvojica!	لَا تَضْرِبَانِّ Nikako ne udarajte vas dvojica!
لَا تُضْرَبُنَّ Nikako ne budite udareni!	لَا تَضْرِبُنَّ Nikako ne udarajte! (P/M)
لَا تُضْرَبِنَّ Nikako ne budi udarena!	لَا تَضْرِبِنَّ Nikako ne udaraj! (S/F)
لَا تُضْرَبَانِّ Nikako ne budite udarene vas dvije!	لَا تَضْرِبَانِّ Nikako ne udarajte vas dvije!
لَا تُضْرَبْنَانِّ Nikako ne budite udarene!	لَا تَضْرِبْنَانِّ Nikako ne udarajte! (P/F)
لَا أُضْرَبَنَّ Neka nikako ne budem udaren(a)!	لَا أَضْرِبَنَّ Neka nikako ne udaram!
لَا نُضْرَبَنَّ Neka nikako ne budemo udareni/e!	لَا نَضْرِبَنَّ Neka nikako ne udaramo!

Dodatak G ***Aktivni particip* (اِسْمُ الْفَاعِلِ): *I glagolska vrsta* (razred B)**

ŽENSKI ROD			MUŠKI ROD			
PRAVILNA MNOŽINA	**DVOJINA**	**JEDNINA**	**PRAVILNA MNOŽINA**	**DVOJINA**	**JEDNINA**	**STANJE**
ضَارِبَاتٌ udaračice	ضَارِبَتَانِ dvije udaračice	ضَارِبَةٌ udaračica	ضَارِبُونَ udarači	ضَارِبَانِ dva udarača	ضَارِبٌ udarač	رَفْعٌ
ضَارِبَاتٍ udaračice	ضَارِبَتَيْنِ dvije udaračice	ضَارِبَتًا udaračicu	ضَارِبِينَ udarače	ضَارِبَيْنِ dva udarača	ضَارِبًا udarača	نَصْبٌ
ضَارِبَاتٍ udaračica	ضَارِبَتَيْنِ dvije udaračice	ضَارِبَةٍ udaračice	ضَارِبِينَ udarača	ضَارِبَيْنِ dva udarača	ضَارِبٍ udarača	جَرٌّ

Dodatak H *Pasivni particip* (اِسْمُ الْمَفْعُولِ): *I glagolska forma* **(razred B)**

ŽENSKI ROD			MUŠKI ROD			
PRAVILNA MNOŽINA	**DVOJINA**	**JEDNINA**	**PRAVILNA MNOŽINA**	**DVOJINA**	**JEDNINA**	**STANJE**
مَضْرُوبَاتٌ udarene	مَضْرُوبَتَانِ dvije udarene	مَضْرُوبَةٌ udarena	مَضْرُوبُونَ udareni	مَضْرُوبَانِ dvojica udarenih	مَضْرُوبٌ udareni	رَفْعٌ
مَضْرُوبَاتٍ udarene	مَضْرُوبَتَيْنِ dvije udarene	مَضْرُوبَتًا udarenu	مَضْرُوبِينَ udarene	مَضْرُوبَيْنِ dvojicu udarenih	مَضْرُوبًا udarenog	نَصْبٌ
مَضْرُوبَاتٍ udarenih	مَضْرُوبَتَيْنِ dvije udarene	مَضْرُوبَةٍ udarene	مَضْرُوبِينَ udarenih	مَضْرُوبَيْنِ dvojice udarenih	مَضْرُوبٍ udarenog	جَرٌّ

Dodatak I ***Imenica mjesta i vremena*** **(اِسْمُ الظَّرْفِ):** ***I glagolska vrsta*** **(razred B)**[1]

MUŠKI ROD			
NEPRAVILNA MNOŽINA	**DVOJINA**	**JEDNINA**	**STANJE**
مَضَارِبُ mjesta *ili* vremena udaranja	مَضْرِبَانِ dva mjesta *ili* vremena udaranja	مَضْرِبٌ mjesto *ili* vrijeme udaranja (npr., bojno polje)	رَفْعٌ
مَضَارِبَ mjesta *ili* vremena udaranja	مَضْرِبَيْنِ dva mjesta *ili* vremena udaranja	مَضْرِبًا mjesto *ili* vrijeme udaranja	نَصْبٌ
مَضَارِبَ mjesta *ili* vremena udaranja	مَضْرِبَيْنِ dva mjesta *ili* vremena udaranja	مَضْرِبٍ mjesta *ili* vremena udaranja	جَرٌّ

[1]Korijenska slova ض-ر-ب koriste obrazac مَفْعِلٌ za tvorbu *imenice mjesta i vremena*

Dodatak J *Imenica oruđa* **(**اِسْمُ الْآلَتِ**):** ***I glagolska vrsta*** **(razred B)**

MUŠKI ROD			
NEPRAVILNA MNOŽINA	**DVOJINA**	**JEDNINA**	**STANJE**
OBRAZAC A (KRATKI)			
مَضَارِبُ udarala	مِضْرَبَانِ dva udarala	مِضْرَبٌ udaralo (npr., čekić)	رَفْعٌ
مَضَارِبَ udarala	مِضْرَبَيْنِ dva udarala	مِضْرَبًا udaralo	نَصْبٌ
مَضَارِبَ udarala	مِضْرَبَيْنِ dva udarala	مِضْرَبٍ udarala	جَرٌّ
OBRAZAC B (SREDNJI)			
مَضَارِبُ udarala	مِضْرَبَتَانِ dva udarala	مِضْرَبَةٌ udaralo (npr., čekić)	رَفْعٌ
مَضَارِبَ udarala	مِضْرَبَتَيْنِ dva udarala	مِضْرَبَتًا udaralo	نَصْبٌ
مَضَارِبَ udarala	مِضْرَبَتَيْنِ dva udarala	مِضْرَبَةٍ udarala	جَرٌّ
OBRAZAC C (DUGI)			
مَضَارِيبُ udarala	مِضْرَابَانِ dva udarala	مِضْرَابٌ udaralo (npr., čekić)	رَفْعٌ
مَضَارِيبَ udarala	مِضْرَابَيْنِ dva udarala	مِضْرَابًا udaralo	نَصْبٌ
مَضَارِيبَ udarala	مِضْرَابَيْنِ dva udarala	مِضْرَابٍ udarala	جَرٌّ

Dodatak K ***Superlativ* (اِسْمُ التَّفْضِيلِ)*: I glagolska vrsta*[2]**

MUŠKI ROD				
NEPRAVILNA MNOŽINA	**PRAVILNA MNOŽINA**	**DVOJINA**	**JEDNINA**	**STANJE**
أَكَابِرُ veći/stariji	أَكْبَرُونَ veći/stariji	أَكْبَرَانِ dvojica većih/starijih	أَكْبَرُ veći/stariji[a]	رَفْعٌ
أَكَابِرَ veće/starije	أَكْبَرِينَ veće/starije	أَكْبَرَيْنِ dvojicu većih/starijih	أَكْبَرَ većeg/starijeg	نَصْبٌ
أَكَابِرَ većih/starijih	أَكْبَرِينَ većih/starijih	أَكْبَرَيْنِ dvojice većih/starijih	أَكْبَرَ većeg/starijeg	جَرٌّ

[a]Svaka od ovih deklinacija se može prevesti i kao superlativ, npr., najveći/najstariji.

ŽENSKI ROD				
NEPRAVILNA MNOŽINA	**PRAVILNA MNOŽINA**	**DVOJINA**	**JEDNINA**	**STANJE**
كُبَرٌ veće/starije	كُبْرَيَاتٌ veće/starije	كُبْرَيَانِ dvije veće/starije	كُبْرَى veća/starija[a]	رَفْعٌ
كُبَرًا veće/starije	كُبْرَيَاتٍ veće/starije	كُبْرَيَيْنِ dvije veće/starije	كُبْرَى veću/stariju	نَصْبٌ
كُبَرٍ većih/starijih	كُبْرَيَاتٍ većih/starijih	كُبْرَيَيْنِ dvije veće/starije	كُبْرَى veće/starije	جَرٌّ

[a]Svaka od ovih deklinacija se može prevesti i kao superlativ, npr., najveća/najstarija.

[2]Ovdje ćemo koristiti korijenska slova ك-ب-ر (*biti veliki*) da bolje prikažemo prevod *superlativa*.